

Hiiumaa aasta ema 2023 on Signe Lõhmus-Juhe

Hiiumaa aasta ema 2023 on kolme imetoreda lapse ema Signe Lõhmus-Juhe.

Signe töötab Palade lasteaia lasteaiaõpetajana kõige pisemate rühmas. Ta saab lastega suurepäraselt hakkama.

Lisaks töötamisele alustas Signe õpinguid Tallinna Ülikoolis, et aidata nii oma last kui ka edaspidi teisi.

Signet jätkub kõikjale – lisaks kodusele majapidamisele, tööle Palade lasteaia ja õppimisele Tallinna Ülikoolis on tal ka oma väike firma SigneSildid. Ettevõtte loomise ajendiks viis aastat tagasi oli poeg Hugo Ruudi, kellele kangesti meeldis puutöö. Seda hakkas emagi nautima, rääkimata ülejäänud perest. Peale nende toimetuste jõuab Signe jõulude ajal korraldada vallas Pääkapikuküla, et tuua jõulurõõmu kõigile – kõige pisematest suurteni välja.

Signe on ema, kes on jäägitult pühendunud oma lastele, samas ei jää tähelepanuta lasteaiaõpetajana ning kõik sõbrad ja tuttavad. Samuti on ta ka hoolitsev abikaasa Tarmole, kellega ollakse abielus juba 18 aastat.

Palju õnne, Signe! Kaunist emadepäeva kõigile emadele ja vanaemadele!

Signe koos abikaasa Tarmo (vasakult) ja laste Hugo Ruudi, Eliise ja Lisettega. Foto: Kärölyn Kivistik

Hiiumaa turismisuvi sai tutske* avalöögi

Hiiumaa turismihooaja avamise puhul toimus 1. mail Kärda spordihoones Hiiumaa 2. turismimess, mis tõi kohale 33 turismiettevõtjat ja üle 500 messikülalast. Esmakordselt tunnustati messil Hiiumaa turismiasjalisi ja turismisuvele andis avalöögi Karl-Erik Taukar Band.

Esimese Hiiumaa turismimessi korraldas Hiiumaa turismiklaster eelmisel aastal, kui koroonahirmu järellainetuse tõttu jäid ära turismimessid Tallinnas ja mitmetes Euroopa linnades. Hiiumaa turismimessi osutus edukaks ka tänavu ning Hiiumaa spordikeskuse suur saal oli kogu messipäeva jooksul täis tegevust, suhtlemist ja melu.

Hiiumaa turismiklastri juhi Kristel Üksvärava sõnul on messi korraldamisel kolm olulist mõõdet. „Eelkõige on meie turismimessi mõeldud Hiiumaa turismiettevõtjatele, et vahetada omavahel infot, suurendada koostööd ning pakkuda läbi selle turistidele kvaliteetsemat külastuskogemust. Teiseks aitab see sündmus luua sidemeid ja ühistegevust Hiiumaa ja Eesti ettevõtete vahel. Hiiumaa peab olema teadliku turisti valik ehk Eesti siseturismi PREMIUM-toode, mitte odava massiturismi või beach-party sihtkoht. Ning viimaks peame silmas ka rahvusvahelist koostööd. Soovime, et järjest enam välisuriste leiaks tee Hiiumaale ning et teave meie unikaalsest külastuskeskkonnast oleks neile paremini kättesaadav,“ rääkis Üksvärava.

Messi üheks oodatumaks töövormiks olid turismiasjaliste omavahelised kiirkohtingud, milles osalesid kokku 20 turismiettevõtte esindajad. Omavaheliseks suhtlemiseks oli aega 3 x 3 minutit, siis vahetati lauda ja vestluspartnerit. Räägiti oma toodetest ja plaanidest, jagati infot ning sõlmiti kokkuleppeid. Lisaks sai messil nautida Hiiumaa Naaditeatri etendust „Meite elu“, liikumisaastale omaselt ei puudunud ka

Foto: Kaja Hiis-Rinne

virgutuspauus ja seda vedas Tiina Kaev, Pühalepa rahvaretse sätimist juhendas Tiina Metsar ning folkloorseid tantse tantsis ja õpetas ka turismiasjalistele ja messi külalistajatele rahvatantsurühm Sõle Segajad. Messi õnneloosikastis oli üle 240 auhinna 35 Hiiumaa ettevõttele, peaaubinnaks pääsmed läbi suve toimuvale Kassari kultuurinellapäevade kontserdisarjale. Peaaubinnad läks seekord Saaremaale.

Turismiklastri juhi sõnul on see aasta eriline.

„Juba maikuu pakub ohtralt erilisi sündmusi – kontserte, spordivõistlusi, toimub Kalana sadama avamine, Rudolf Tobias 150 ja Eesti Muusika pidupäevad, Hiidlaste kevadlaul, Hiiumaa kardipäev, Kassari kultuurinellapäevad, Tuulekalafestival jpm. Juuni toob Suuremõisa lossipäevad, Hiiumaa kirjandusfesti-

vali, festivali Sõru Jazz ja suitsusaunapäevad jpm.“ rääkis Üksvärava ning lisas, et peab väga tähtsaks ka messi lõpetuseks toimunud turismivaldkonna tegijate tunnustamist. „Pea väga oluliseks, et me oskaks üksteist väärtustada ja hoida. Üksteisele pai teha ja mis kõige toredam – pai saab teha nii palju kui kulub, paid ei saa kunagi otsa!“ ütles Üksvärava. Messil said tunnustuse kokku 12 Hiiumaa turismisadet. „Nii et tõepoolest, sellel hiidlasel teetsas oli õigus, kes ütles, et see tee ei vii kuhugi, kui ise seda mööda minema ei hakka! Ja kui minema hakkad, siis hakkavad ka asjad juhtuma,“ ütles Üksvärava.

**Tutske – Lõuna-Eesti päritoluga ja Karl-Erik Taukari sõnavarast pärit tunnustav ja positiivne termin, mis tähistab midagi, mis on veenev ja tõhus.*

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Olivia Koit
Lucas Liiving
Teodor Remmelkoor
Aurora Danieljants

Õnnitleme vanemaid!

Kalana jahisadama pidulik avamine juba homme!

Kalana jahisadam avatakse pidulikult homme, 26. mail. Kella 15st on avatud sadamaturg – kohalik käsitöö, söök ja jook parimatelt väiketootjatelt. Pidulik avatseremoonia toimub kell 18.

Kell 21 esineb ansambel Regatt. Õhtu jätkub Kalana Ääres, kus keerutab plaate DJ Andres Uibo.

Rohkem infot: <https://hiiumaasadamad.ee/sundmused/kalana-jahisadama-pidulik-avamine/>

Kell 17.15 stardib Kärda last Kalanasse Tiit Reide eriliin. Buss tuleb tagasi pärast Regati kontserdi lõppu (umbes kell 23.30). Tasu edasi-tagasi sõidu eest on 5 €. Kui soovite bussiga sadama avamisele minna, siis registreeri end – <https://forms.gle/j9GBzjNCJaG8fZA6>. Kohtade arv bussis on piiratud!

Oled väga oodatud Kalana jahisadama avamisele!

Sajandi sammuvõistlus – hiidlased vs saarlased

Kutsume kõiki hiidlasi saarlastega võidu samme koguma ja seeläbi rohkem liikuma.

Võistlus kestab 19. juunini 2023. Osalemine on lihtne: lae oma telefoni rakendus FitSphere ja kogu samme. Märgi kindlasti oma koduvallaks Hiiumaa vald!

Rakenduse detailsema allalaadimise ja nutiseadmetega ühendamise juhise leiad aadressilt <https://thefitsphere.com/>.

Kolmele kõige usinamale sammukogujale on ka auhinnad.

On liikumisaasta! Liigume koos! PS! Kuna hiidlasi on saarlastest 3,3 korda vähem, siis korrutatakse hiidlaste sammud 3,3-ga.

Puski – Hiiumaa aasta küla 2022

23. aprillil andsid volikogu esimees Anu Pielberg, Kõrgessaare osavalla vanem Niels Rattiste ja Ühenduse Kodukant Hiiumaa esindajad Heli Üksik ning Ingrid Purge Puski külas Nõva talu hoovil üle Hiiumaa aasta küla 2022 tiitli.

Puski külla on sõpruskond viimaste aastatega elu taas sisse puhunud. Aastaringelt on elanikud neljas Puski talus ja lisaks käivad suvehiiudlased sageli veel kahes majapidamises. Rahvastikuregistri andmetel on oma elukohaks Puski küla registreer-

rinud 15 inimest, neist viis eelkoolialised lapsed.

Kolme aastaga on küla elanike arv kasvanud 300% ning kasvab lähiajal veelgi.

Puski küla esindab Hiiumaad ka Eesti aasta küla konkursil, mille võitja kuulutatakse välja 19. augustil. „Aasta küla“ konkursiga väärtustatakse tegusaid külasid ja tunnustatakse neid tulemusliku tegevuse eest.

Palju õnne Puski küla elanikele ja indu edasi tegevusteks!

Vallavalitsuse istungitelt

● Eesmärgiga parendada Hiiumaa valla üldilmet, korraldab vallavalitsus ajavahemikul 15. mai kuni 31. august 2023 koostöös osaiühinguga Faasion värvikampaania.

● Otsustati korraldada Viire Üürimaja OÜ ja Sadama Üürimaja OÜ osakapitali suurendamiseks erasektori partneri leidmiseks eelläbirääkimistega pakkumine.

● Kooskõlastati Eesti Keskkonnateenused AS teenustasude muudatused vastavalt 10.04.2023 esitatud taotlusele.

● Tunnistati kehtetuks Emmaste Vallavalitsuse 25.09.2014 määrus nr 3 "Marie Breveri nimelise hariduspreemia määramise kord".

● Otsustati tunnistada riigihankes "Palade Spordihooned energiatõhusaks muutmise" edukaks pakkuja OÜ Vilton Hiiumaa pakkumus nr 425293, kui hindamise kriteeriumide kohaselt majanduslikult soodsaim pakkumus, mille maksumus ilma käibemaksuta on 631 605,97 eurot.

● Tunnistati riigihankes "Vabaajakeskuse Tuuletorn bowlingu seadmete, mänguradade ning haldussüsteemi ostmise, paigaldus ja töösse rakendamise" edukaks pakkuja Oy Bowling Ab pakkumus nr 427494, kui hindamise kriteeriumide kohaselt majanduslikult soodsaim pakkumus, mille maksumus ilma käibemaksuta on 217 000 eurot.

● Käina Osavalla Valitsus korraldab koos aktsiaseltsiga Kärkla Veevärk liht-hankemenetluses ühise riigihanke "Käina aleviku Lõokese tänav ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni projekteerimine ja ehitamine". Hanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 100 000 eurot.

● Muudeti Hiiumaa Vallavalitsuse 12.04.2023 korraldust nr 180 "Vallavara otsustuskorras võõrandamine (Jõenurga)" punkti 1.

● Protokollilise otsusega otsustati esitada eelnõu riigihanke "Paluküla terviseraja olme- ja teenindushoone ehitamine koos põhiprojekti koostamisega" korraldamine valitsusele siis, kui on selgunud eelarve positsioon investeeringuobjektide osas.

● Otsustuskorras võõrandatakse Kõrgessaare osavallas aadressil Pumbamaja, Luidja küla, Hiiumaa vald asuv kinnistu ja sellel asuv pumbamaja hoone Luidja Pumbamaja MTÜ-le. Kinnisasja võõrandamise hinnaks määrati 285 eurot.

● Otsustati võõrandada elektroonilise enampakkumise korras Kõrgessaare osavallas aadressil Mäeveere, Kõpu küla, Hiiumaa vald asuv kinnistu. Määrati kinnistu võõrandamise alghinnaks 15 000 eurot.

● Sihtasutusele Hiiumaa Haigla antakse otsustuskorras 1. jaanuarist 2023 viieks aastaks tasuta kasutada Käina alevikus Mäe tänav 2 asuva Käina Huviv- ja Kultuurikeskuse ruumid kogupindalaga 216,8 m², eesmärgiga rajada Mäe tänav 2 asuvasse hoonesse ruumid Hiiumaa esmatasandi tervisekeskuse toetavaks tegevuseks.

● Käina Osavalla Valitsus sõlmib lepingu Gruuvi Group OÜ-ga Käina aleviku

ku Padarimäele *skate*-pargi rajamiseks. Teenuse maksumus ilma käibemaksuta on 7980,00 eurot.

● Emmaste Osavalla Valitsus sõlmib lepingu ELEKTRIEKSPRESS OÜ-ga Emko olmeruumide remonditööde tegemiseks. Remonditööde kogumaksumus on 9956,75 eurot ilma käibemaksuta.

● Anti nõusolek Emmaste Põhikoolile sõlmida leping Rekato OÜ-ga IKT vahendite ostmiseks. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 10 880,84 eurot.

● Anti Kõrgessaare Osavalla Valitsusele nõusolek sõlmida leping osaiühinguga Üle Kõrgessaare osavalla Pape-Niidimetsa tee pindamiseks 2xE meetodil 4000 ruutmeetri ulatuses. Töö maksumus ilma käibemaksuta on 22 000 eurot.

● Otsustati sõlmida kindlustusleping Hiiumaa osavaldade vara kindlustamiseks If P&C Insurance AS-iga summas 19 471,60 eurot.

● Anti nõusolek Käina Osavalla Valitsusele sõlmida leping osaiühinguga Üle Käina aleviku Võiilille tänav 2xE pindamiseks. Teenuse maksumus ilma käibemaksuta on 7150,00 eurot.

● Anti nõusolek Käina Osavalla Valitsusele sõlmida leping OÜ-ga Vilton Hiiumaa alevikku Padarimäele *skate*-pargi aluse betoonplatsi rajamiseks. Teenuse maksumus ilma käibemaksuta on 7882 eurot.

● Anti nõusolek Kõrgessaare Osavalla Valitsusele sõlmida leping GT Corporation SE-ga Kõrgessaare osavallas asuva Ristna tuletorni laternaruumi restaureerimistöödeks. Töö maksumus ilma käibemaksuta on 59 550 eurot.

● Kehtestati Kärkla Osavalla Valitsuse valitsemisel olevate munitsipaalaluruumide üürihinnad järgnevalt: Kärkla linnas Rookopli 32 kinnistul asuvas kortermajas: korter nr 8 – 6,5 eurot/m²; Kärkla linnas Nuutri 13 kinnistul asuvas kortermajas: korter nr 3 – 5,5 eurot/m²; Kärkla linnas Vabaduse 56 kinnistul asuvas kortermajas: korter nr 2 – 0,7 eurot/m²; Kärkla linnas Käina mnt 1 kinnistul asuvas kortermajas: korter nr 1 – 0,7 eurot/m², korter nr 2 – 0,7 eurot/m², korter nr 3 – 0,7 eurot/m², korter nr 4 – 0,7 eurot/m², korter nr 5 – 0,7 eurot/m², korter nr 6 – 0,7 eurot/m², korter nr 7 – 0,7 eurot/m².

● Tulenevalt noorsootöötajate pöördumisest on valitsuse seisukoht kehtestada vastav palgamudel ja muuta palgasüsteemi nii, et see oleks vastavuses noorsootöö kutse- ja haridustasemega. Vallavalitsus ei toeta 56-päevast puhkust.

● Moodustati 2023. aasta aineseptsioonide ja õpilasürituste riigieelarvelise toetuse jaotamise komisjon. Komisjoni koosseis: Ivi Remmelg – haridusspetsialist, komisjoni esimees; Karin Kokla – haridusspetsialist; Urve Pärnamaa – koolijuhtide aineseptsiooni esindaja; Liisi Mäeumbaed – abivallavanem; Anti Leigri – hariduskomisjoni esimees.

● Kinnitati Kärkla Lasteaia töötajate koosseis alates 28.08.2023.

● Arutati koolitöötajate koosseisude kinnitamise põhimõtet. Kas jätkata seniselt või kinnitada koolitöötajate miinimumkoosseisud, mis jätkaks koolijuhtidele paindliku võimaluse personaliku-

lusid kasutada. Protokollilise otsustusega jäeti eelnõu senisel kujul kinnitamata.

● Muudeti Hiiumaa Vallavalitsuse 04.04.2023 korraldust nr 174 "Hiiumaa valla arengukava 2035+ ja eelarvestraategia muutmise komisjoni moodustamine ning ajakavakinnitamine" punkti 1.2. järgnevalt: "1.2. Liisi Mäeumbaed – vastutusvaldkond inimareng: rahvatervis, vaba aeg (sport, kultuur ja noorsootöö), haridus ja sotsiaalne kaitse;".

● Kinnitati puuetega inimeste huvikaitse toetusvooru üldtingimused ja määrati taotlusvooru üldtingimuste punktis 6.3 nimetatud menetlejaks Hiiumaa Vallavalitsuse sotsiaaltöösptsialist Kairi Priit.

● Otsustati osutada eluruumi tagamise teenust kolmele isikule.

● Vallavalitsus eraldas Hiiumaa valla eelarverealet 08109 mittetulundusliku tegevuse projektitoetust täies mahus, toetades Kauni Muusika mittetulundusühingut 1500 euroga.

● Otsustati eraldada Hiiumaa valla eelarverealet 08109 mittetulundusliku tegevuse projektitoetust osaliselt, toetades järgnevaid projektitaotlusi järgmiselt: Mittetulundusühingu Kassari Haridusselts 800 eurot; Mittetulundusühingu Suuremõisa Loss 1000 eurot; Hiiumaa Käsitööselts 1500 eurot; MTÜ TANTSUMAJAKAS 500 eurot; Mittetulundusühingu Kerema Kultuurikoda 2000 eurot; mittetulundusühingu Putkaste Külaselts 1300 eurot; Mittetulundusühingu Hiiumaa Kino 400 eurot; Mittetulundusühingu Kalana Saund 1000 eurot.

● Toetus jäeti andmata järgmistele projektitaotlustele: Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Pühalepa Laurentsiuse Kogudus; Hiiumaa Poistekoor; MTÜ DagenTwist; mittetulundusühing Hiiumaa Homecoming; mittetulundusühing David Oistrahhi Festival; MTÜ Vananaistesuvi; Eesti tantsu- ja tsirkuseteraapia liit; MTÜ HIIUMAA VANA-TEHNIKA.

● Otsustati anda luba Sihtasutus Õpilasmalevale õpilasmaleva rühma korraldamiseks Hiiumaa valla haldusterritooriumil tööandja By Dagö OÜ juures ajavahemikus 10.–21.07.2023.

● Anti luba Tallinna Spordiseltsile Kalev projektlaagri korraldamiseks Kärkla Põhikoolis ajavahemikus 17.07.2023 kuni 24.07.2023.

● Anti kaks avaliku ürituse luba:

- Hiiumaa Orienteerujate Klubile ürituste sarjade "Orienteerumiselja-päevakud Hiiumaal 2023. a" ning "Orienteerumisvõistlused Hiiumaal 2023. a" korraldamiseks.
- MTÜ-le Hiiumaa Motoharidus ürituse "Saarte Karikas Motokrossis" II etapi korraldamiseks Nurste krossirajal 14. mail 2023 kell 10:00 kuni kell 18:00 ja IV etapi korraldamiseks 20. augustil 2023 kell 10:00 kuni 18:00.

● Kinnitati üks hajaasustuse programmi aruanne.

● Vabastati korraldatud jäätmeveoga liitumisest üks isik Kärkla linnas.

● Anti projekteerimistingimused Hiiumaa vallas Vahtrepa külas Metsa kinnistule loomakasvatushoone püstitamiseks.

● Otsustati anda nõusolek Hiiumaa vallas Hiieessaare külas Hiiejõe kinnisasja jagamiseks. Määrata jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Hiiejõe, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Hiieniidu, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

● Anti nõusolek Meelste külas Lepmetsa kinnisasja jagamiseks. Määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Lepmetsa, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Liivamäe, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

● Anti nõusolek Kalana külas Lepametsa kinnisasja jagamiseks. Määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Lepametsa, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Suur-Puumetsa, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

● Anti nõusolek Reigi külas Kootsaare kinnisasja jagamiseks. Määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Viiruki, sihtotstarve elamumaa 100%; lähiaadress Tulasi, sihtotstarve elamumaa 100%; lähiaadress Kootsaare, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

● Anti nõusolek Hiiumaa vallas Kodelde külas Männiku kinnisasja jagamiseks. Määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Männiku, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Minniku, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; sihtotstarve Paula, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

● Anti nõusolek Hiiumaa vallas Kodelde külas Puraviku kinnisasja jagamiseks. Määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Puraviku, sihtotstarve elamumaa 100%; lähiaadress Sirmiku, sihtotstarve elamumaa 100%; lähiaadress Pilviku, sihtotstarve elamumaa 100%; lähiaadress Lehtriku, sihtotstarve elamumaa 100%.

● Anti nõusolek Partsi külas Kärkla metsakond 43 kinnisasja jagamiseks ja määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Kärkla metsakond 43, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Partsi liivakarjäär, sihtotstarve mäetööstusmaa 100%.

● Anti nõusolek Muda külas asuva Putkaste metsakond 240 kinnisasja jagamiseks kolmeks iseseisvaks katastriüksuseks. Määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed: lähiaadress Putkaste metsakond 240, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Muda liivakarjäär 1, sihtotstarve mäetööstusmaa 100%; lähiaadress Muda liivakarjäär 2, sihtotstarve mäetööstusmaa 100%.

● Kehtestati Lepiku külas asuva Laiametsa kinnistu detailplaneering.

● Muudeti Käina alevikus Mäe plats ja Mäe plats 13a kinnisasjade vahelist piiri. Moodustada piiride korrigeerimisel tekkivad katastriüksused ning määrata katastriüksustele lähiaadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: lähiaadress

Mäe plats, sihtotstarve transpordimaa 100%; lähiaadress Mäe plats 13a, sihtotstarve tootmismaa 100%.

● Määrati Haldreka külas asuva Sennikatastriüksuse uueks lähiaadressiks Merekiire; Tubala külas asuva Villem Kastani katastriüksuse uueks lähiaadressiks Kastani; Metsaküla külas asuva Jõepere katastriüksuse uueks lähiaadressiks Toosimäe.

● Seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kärkla linnas Ümarmäe tänaval asuval kinnistule. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin. Isikliku kasutusõiguse ala pindala on 19 m².

● Seati tasuta tähtajatut isiklik kasutusõigus Hiiumaa valla omandis olevatele järgmistele kinnisasjadele aktsiaseltsi Kärkla Veevärk kasuks järgmistel tingimustel: Emmaste külas asuval Pesula kinnistule seatava isikliku kasutusõiguse esemeks on pumbamaja, puurkaev, veetrass ja veetorn. Isiklik kasutusõigus seatakse pumbamajale koos puurkaevuga ja veetornile ehitisealuse pinnaga koos teenindusmaaga kokku 220 m² ja veetrassile pikkusega 40 m, koos kaitsevööndiga 160 m²; Emmaste külas asuval Pesula kinnistule seatava isikliku kasutusõiguse esemeks on veetrass. Isiklik kasutusõigus seatakse veetrassile pikkusega 60 m, koos kaitsevööndiga 240 m²; Emmaste külas asuval Aida kinnistule seatava isikliku kasutusõiguse esemeks on veetrass. Isiklik kasutusõigus seatakse veetrassile pikkusega 60 m, koos kaitsevööndiga 240 m²; Emmaste külas asuval Ollima kinnistule seatava isikliku kasutusõiguse esemeks on veetrass. Isiklik kasutusõigus seatakse veetrassile pikkusega 35 m, koos kaitsevööndiga 140 m²; Emmaste külas asuval Kuivati kinnistule seatava isikliku kasutusõiguse esemeks on veetrass. Isiklik kasutusõigus seatakse veetrassile pikkusega 5 m, koos kaitsevööndiga 20 m²; Emmaste külas asuval Riidaküla tee T1 kinnistule seatava isikliku kasutusõiguse esemeks on veetrass. Isiklik kasutusõigus seatakse veetrassile pikkusega 10 m, koos kaitsevööndiga 40 m².

● Otsustati seada isiklik kasutusõigus Riho Romanovi kasuks järgmistele Kärkla linnas asuvatele kinnistutele ning määrata isikliku kasutusõiguse seadmise tingimused: Liiva tänav kinnistule: isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – sideehitis; isikliku kasutusõiguse ala pindala on 457 m². Kanarbiku tänav kinnistule: isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – sideehitis; isikliku kasutusõiguse ala pindala on 188 m².

● Otsustati muuta Rehesele külas asuval Pähklivälja ja Loopealse kinnistute vahelist piiri vastavalt maakorraldustoimingu asendiplaanile. Kinnitada piiride muutmise tulemusena tekkinud katastriüksuste piirid ning määrata lähiaadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: lähiaadress Pähklivälja, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Loopealse, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

DETAILPLANEERINGUD

Peatuse kinnistu detailplaneeringu algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine

Hiiumaa Vallavolikogu 20.04.2023 otsusega nr 117 algatati Peatuse kinnistu detailplaneeringu koostamine ja väljastati lähtetingimused ning jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine. Planeeringu guala puhul on tegu Lauka külas asuva Peatuse kinnistuga (katastritunnus 20501:001:0937, ole-

masolev sihtotstarve üldkasutatav maa 95% ja transpordimaa 5%, pindala 4027 m²).

Detailplaneeringuga kavandatakse määrata Peatuse kinnistule ehitusõigus elamu ja abihoonete püstitamiseks (üks üksiklamu ja kuni kaks abihoonet), määrata arhitektuursed tingimused hoonetele, tehnorajatiste ja -võrkude väljaehitamiseks vajaminevate koridoride asukohad ja vajalikud servituutide alad. Detailplaneeringu-

ga tehakse ettepanek muuta osaliselt Kõrgessaare Vallavolikogu 17.01.2003 määrusega nr 5 kehtestatud Kõrgessaare valla üldplaneeringut, muutes tootmisettevõtete ja ladude maa juhtotstarvet elamumaaks.

Koostatud eelhinnangu kohaselt ei kaasne detailplaneeringu elluviimisega olulist negatiivset keskkonnamõju ning Keskkonnaamet on oma 14.03.2023 kirjas asunud seisukohale, et planeeritava tegevusega ei kaasne eel-

datavalt olulist keskkonnamõju ning keskkonnamõju strateegiline hindamine ei ole vajalik.

Algatamise otsuse ja väljastatud lähtetingimustega saab tutvuda töö ajal Kõrgessaare Osavalla Valitsuses (Kõpu tee 8, Kõrgessaare) ja Hiiumaa Vallavalitsuse avalikus dokumendiregistris.

Mäeveere kinnistu detailplaneeringu algatamine ja keskkonnamõju strateegilise

hindamise algatamata jätmine

Hiiumaa Vallavolikogu 20.04.2023 otsusega nr 116 algatati Mäeveere kinnistu detailplaneeringu koostamine ja väljastati lähtetingimused ning jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine. Planeeringu guala puhul on tegu Kõpu külas asuva Mäeveere kinnistuga (katastritunnus 39201:001:0542, olemasolev sihtotstarve üldkasutatav maa 100%, pindala 5694 m²).

Detailplaneeringuga kavan-

datakse määrata Mäeveere kinnistule ehitusõigus elamu ja abihoonete püstitamiseks (üks üksiklamu ja kuni kaks abihoonet), määrata arhitektuursed tingimused hoonetele, tehnorajatiste ja -võrkude väljaehitamiseks vajaminevate koridoride asukohad ja vajalikud servituutide alad. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta osaliselt Kõrgessaare Vallavoli-

kogu 17.1.2003 määrusega nr 5 kehtestatud Kõrgessaare valla üldplaneeringut, muutes ühiskondlike hoonete maa juhtotstarvet elamumaaks, ja anda ehitusõigus väiksemale krundile, kui seda on üldplaneeringuga ette nähtud.

Koostatud eelhinnangu kohaselt ei kaasne detailplaneeringu elluviimisega olulist negatiivset keskkonnamõju ning Keskkonnaamet on oma 10.03.2023 kirjas asunud seisukohale, et planeeritava tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist keskkonnamõju ning keskkonnamõju strateegiline hindamine ei ole vajalik.

Algamise otsuse ja väljastatud lähtetingimustega saab tutvuda töö ajal Kõrgessaare Osavalla Valitsuses (Kõpu tee 8, Kõrgessaare) ja Hiiumaa Vallavalitsuse avalikus dokumendiregistris.

Paope küla Tõnsu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmisest teavitamine

Hiiumaa Vallavolikogu 20.04.2023 otsusega nr 118 jäetakse algatamata Paope küla Tõnsu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine ja jätkatakse üldplaneeringu kohasena algatatud detailplaneeringu koostamist üldplaneeringut muutva-

na. Planeeringuala näol on tegu Paope külas asuva Tõnsu kinnistuga (katastritunnus 39201:002:3080, olemasolev sihtostarve maatulundusmaa 100%, pindala 13446 m²).

Detailplaneeringu üheks ülesandeks on Tõnsu maaüksusele juurdepääsutee asukohta määramine, ehitusõiguse seadmine elamu ja abihoonete rajamiseks. Peale geodeetilise alusplaani koostamist selgus, et majanduslikult mõistlikum, looduskeskkonnale säästlikum ja naabermaaüksuse omanike soovest arvestav on juurdepääsutee Tõnsu maaüksusele rajada nii, et kasutada selleks maksimaalselt olemasolevaid teid. Seejuures lähtudes ka minimaalsest puude raie ja pinnase tõstmise vajadusest. Uus teetras on planeeritud nii, et see jääb osaliselt (u 50 m) ranna ehituskeeluvööndisse.

Koostatud eelhinnangu kohaselt ei kaasne detailplaneeringu elluviimisega olulist negatiivset keskkonnamõju ning Keskkonnaamet on oma 27.02.2023 kirjas asunud seisukohale, et planeeritava tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist keskkonnamõju ning keskkonnamõju strateegiline hindamine ei ole vajalik.

Algamise otsuse ja väljastatud lähtetingimustega saab tutvuda töö ajal Kõrgessaare Osavalla Valitsuses (Kõpu tee 8, Kõrgessaare) ja Hiiumaa Vallavalitsuse avalikus dokumendiregistris.

gessaare) ja Hiiumaa Vallavalitsuse avalikus dokumendiregistris.

Ruudu maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapanekukorraldamine

Hiiumaa Vallavalitsuse 17.05.2023 korraldusega nr 249 võeti vastu Ruudu maaüksuse detailplaneering (Dagopen OÜ töö nr 22-48).

Planeeringu koostamise eesmärk on Ruudu maaüksusel ehitusõiguse määramine üksikelamu ja abihoonete (üks üksikelamu ja kolm kõrvalhoonet), teede ja liikluskorralduse põhimõtete planeerimine, tehnovõrkude ja -rajatiste paigutuse määramine, servituutide ja kitsenduste vajaduse määramine, arhitektuursete tingimuste määramine hoonetele.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub töö ajal ajavahemikul **19.06.2023–02.07.2023** Kõrgessaare Osavalla Valitsuses aadressil Kõpu tee, Kõrgessaare, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel. Avaliku väljapaneku ajal on kõigil huvitatutel võimalik planeeringulahendusega tutvuda ning vallavalitsusele kirjalikult sisulisi ettepanekuid ja arvamusi esitada.

60 aastat Kärkla lennuliini

21. aprillil tähistati Kärkla lennujaamas koos ansambliga Trad.Attack! Lennujaama 60. sünnipäeva.

Soov Kärdlasse lennujaam rajada tekkis esimese Eesti Vabariigi ajal, kui lennuühendust kasutati peamiselt kirjade ja postipakkide kohale toimetamiseks. Mustkattega maandamisrada avati Kärklal 1963. aastal ning samal aastal alustas ka regulaarliin Tallinn-Kärkla. Läbi aegade on Kärdlast lennud viinud Haapsallu, Vormsile, Kuressaarde, Riiga, Pärnusse, Viljandisse ja Tartusse. 1971. aastal alustas lende Kärdlasse reaktiivlennuk Jak-40. Tšarterlennud on Kärdlast viinud koguni Vilniusse, Kaunasesse ja Müranskisse.

60 aastat toiminud lennuühendus mandriga on olnud Hiiumaa ainus võimalus inimeste ja kaupade vedamiseks aegadel, kui mere- või jääolud pole laevaliiklust võimaldanud. Tänapäeval on kliima soojenenud ning parvlaevade merevõimekus paranenud, kuid lennuliin on hiidlastele jätkuvalt väga tähtis teema.

Täna Kärkla lennujaam on moodne ja tehniliselt hästi varustatud. 70 hektari suurune lennujaam sobib ka väikelennukite teenindamiseks.

Lennujaama käitusjuht Allan Mäll ja volikogu esimees Anu Pielberg lõikasid lahti sünnipäevatordi. Foto: Kärolyn Kivistik.

Ristna ja Tahkuna tule tornide avalik külastushooaeg tuleb käesoleval aastal tavapärasest erinev

Tavapäraselt algab Hiiumaa tule tornides külastushooaeg 1. mail ja lõpeb 30. septembril. Ristna ja Tahkuna tule tornide lasteruumides algab aga peagi kapitaalremont, mille ajal tule torne külastada ei saa. Samuti jäävad selleks ajaks suletuks tule tornide juures tegutsevad kohvikud ja suveniiripoed.

Juunis pole remonttööde tõttu võimalik külastada Ristna tule torni ning septembris Tahkuna tule torni. Tahkuna tule torn on külastajatele avatud juunist kuni augusti lõpuni ja Ristna tule torn juulist kuni septembri lõpuni.

Kõrgessaare osavalla vanema Niels-Peter Rattiste sõnul on juuni lõpuks planeeritud peamised tööd Ristna tule tornis lõpetada ja Tahkunas alustatakse nendega septembris. Tule tornide remonditööd vajavad soojemaid ja kuivemaid ilmastikuolusid, mistõttu ei ole hooajaliselt võimalik neid töid teha.

Eelmisel aastal külastas Ristna tule torni mais ja juunis kokku 759 inimest ning Tahkuna tule torni mais ja septembris kokku 758 inimest. Peamised külastusküüd kõikides tule tornides on juuli ja august.

Kõpu tule torn on avatud tavapäraselt ja

sel aastal saab hooaeg alguse juba 29. aprillil ning kestab 30. septembrini. Kõpu tule torn on avatud hooajal E-P kl 10–20.

Täpsemat infot tule tornide hetkeseisu ja avamisaegade kohta saab tule tornide operaatoritelt või Kõrgessaare Osavalla Valitsuselt:

- » Tahkuna tule torn – 5818 0755; tlaasi@gmail.com
- » Ristna tule torn – 5444 0582; info@ristnatuleorn.ee
- » Kõrgessaare Osavalla Valitsus – 46 3607; korgessaare@hiiumaa.ee.

Lisaeelarve volikogus esimesel lugemisel

Hiiumaa vallavalitsus esitas vallavolikogule 2023. aasta I lisaeelarve, mis oli esimesel lugemisel 18. mai volikogu istungil.

Lisaeelarve tegemisel on arvestatud kolme kuu eelarve täitmise andmetega. Korrigeeritud on kulusid ning arvestatud on ümberpaigutustega planeeritud kuludes, lähtudes eelarve täitmise andmetest ning esitatud ettepanekutest. See tähendab, et tegemist on eelarve sees vahendite ümber tõstmisega ning täiendavaid tulusid kasutusele ei võeta.

Peamine katteallikas on elektrikulude vähenemine, kuna elektri hind on võrreldes põhieelarves prognoosituga odavamaks osutunud. Elektrikulud vähenevad kokku 108 000 euro võrra.

Hiiumaa Haridusselts MTÜ kasutuses olevate ruumide eest tasu mitte võtmine vähendab omatulu 15 600 eurot. Majanduslik tugi võimaldab Hiiumaa Vabakoolil lapsevanema omaosaluse summat vähendada ja annab seeläbi kindlustunde, et õppeasutus on jätkusuutlik.

Emmaste Kommunaalile lisatakse Ollima kuivati müügist prognoositud tulu summas 40 000 eurot ja selle arvelt on lisatud uue EMKO traktori soetamiskulud ja EMKO tööliste ruumi remondikulud. Ollimalt koliti Emmaste põhikooli juures asuvasse käsitöömajja.

Lõpule on jõudnud Tohvri uue hoone projekt. See tähendab, et ka toetusmeetme kontekstis on aruandlusega ühel pool ning projekt lõppenuks loetud. Raamatupidamisliku korrektuse tarvis kajastatakse nõuete-kohustuste real 62 118 eurot, mis laekus käesoleval aastal, kuna ehitamise toetus kajastub 2022. eelarves. Finantstulud suurenevad leppetrahvi nõude 10 000 euro võrra. Põhjuseks ehituse lõpptähtaja ületamine ehitaja poolt.

Kärkla lasteaiale on lisaeelarves lisatud uue avatava rühma kuludeks 30 000 eurot.

Paope-Niidimetsa tee 1200 m ulatuses tolmuva

12. mail lõppesid teetööd Kõrgessaare osavallas Paope külas, Paope-Niidimetsa teel. Tee 1200-meetrine lõik pinnati mustkatteta tolmuvaabaks vastavalt Hiiumaa valla teehoiukavale aastateks 2023–2028.

Tööd teostas kaks ettevõtet: AS Tariston, kes valmistas teealuse, ning OÜ Üle, kes tegi pindamistöid. Teetööd koos omavahelise järelevalvaga läksid maksma 33 480 eurot.

Kõrgessaare osavalla vanema Niels Rattiste sõnul on käesoleval aastal vastavalt teehoiukavale planeeritud veel kruusakatte remonditööd Kõrgessaares Laisi teel, Villamaa-Puski teel ning Kalana-Metsavahi teel. Kalana-Metsavahi teel ning Villamaa-Puski teel on juba korraldatud teeservad ning puhastatud kraavid ja nõvad. Suve jooksul toimub veel kruusakatte uuendamine.

Lasteaiakoha taotlemine

Hiiumaa vald läheb alates maikuust lasteaiakohtade taotlemisel üle haridusteenuste haldamise süsteemile ARNO. Lasteaeda tuleva lapse vanem esitab vallavalitsusele taotluse lasteaiakoha määramiseks elektrooniliselt haridusteenuste haldamise süsteemis ARNO või paber kandjal.

Lapsevanem saab ARNO keskkonnas

- teha lapsele järjekorratootluse lasteasutusse
- oma laste taotlusi vaadata ja muuta, kuni taotlus pole menetletud
- teavituse, kui tema lapsele tehakse kohapakkumine
- kohapakkumise kinnitada või sellest loobuda
- näha lapse kohaga seotud andmeid (millal alustas, millal lõpetab)
- teha lasteasutusest lahkumise taotluse.

Hiiumaa Arno keskkond: <https://piksel.ee/arno/hiiumaa>

Täpsem info ja juhised Hiiumaa valla ja lasteadeade kodulehtedel.

Puuetega inimeste huvikaitse 2023 Hiiumaa toetusvoor

Hiiumaa vallavalitsus kuulutab välja toetusvoor "Puuetega inimeste huvikaitse 2023 Hiiumaal".

Taotlejaks võivad olla Eesti Vabariigis registreeritud mittetulundusühingud ja sihtasutused, kelle liikmeks ei ole või kelle asutajaks ei ole riik või kohaliku omavalitsuse üksus.

Toetusvooruga käigus jagatakse 17 000 eurot, mille eraldas Hiiumaa vallavalitsusele SA Eesti Puuetega Inimeste Fond, eesmärgiga rahastada organisatsioone, kes oma tegevusega seisavad Hiiumaa puuetega inimeste õiguste eest või korraldavad sellesisulisi tegevusi.

Taotluse eesmärk peab olema seotud puuetega inimeste ja nende lähedaste huvide kaitse ja esindatusega Hiiumaal.

Toetatakse taotluseid, mis

- edendavad kohalikke ja piirkondlikke algatusi puuetega inimeste huvide kaitsmisel;
- suurendavad puuetega inimeste huvide kaitse teemasse panustavate ühenduste vahelist koostööd (sh edendavad võrgustikupõhist koostööd);
- aitavad kaasa puuetega inimeste huvide kaitsmisega tegelevate organisatsioonide võimekuse tõstmisele Hiiumaal;
- tõstavad kogukonna teadlikkust puuetega inimestest ja nende õigustest;
- aitavad kaasa puuetega inimeste ja nende perele jõustamisele;
- aitavad kaasa puuetega inimeste kaasatuse ja kaasamise suurendamisele ühiskonnaelus, sealhulgas otsustusprotsessidesse läbi ühistegevuste ja avalikkuse teavitamise.

Toetuse piirsumma on 7000 eurot ja projekti omafinantseering peab olema vähemalt viis protsenti projekti kogumaksumusest.

Toetusvooruga abikõlblik periood on 1. juulist 31. detsembrini 2023.

Taotluste esitamise tähtaeg on 16. juuni 2023. Taotluse saab esitada aadressile valitsus@hiiumaa.ee või tuua paberkandjal vallamajja või osavallamajja.

Lisainfo ja kontakt:

Kairi Priit, kairi.priit@hiiumaa.ee

Veebiplatvormid noorte toetamiseks

Alati ei ole nõustajat kohe võtta, kui noor tuge vajab, selleks juhiks on olemas telefoninumbriid, kus spetsialistid vastavad. Kui helistamine ei ole kõige mugavam variant, siis saab pöörduda veebi teel nõustajate poole. Valikus on erinevad veebiplatvormid, mis noori nende keerulisematel hetkedel abistada saavad.

www.peaasi.ee noortenõustamine on suunatud 16–26-aastastele noortele, kes tunnevad, et neil on vaimse tervisega probleeme. Nt ebakindlus, alaväärsustunne ja madal enesehinnang, meeleolu alanemine ja kõikumine, ärevus, paanikahood, keskendumisraskused, motivatsiooni puudus, korduvad raskused lähisuhetega, söömishäired, enesevigastamine. Nõustamised toimuvad videosilla teel. Lisaks on kirjalik e-nõustamine, kus e-nõustajad vastavad sulle kolme kuni kuue päeva jooksul. Pöörduda võid, kui sul on vaimse tervisega seotud küsimus, mure või kahtlus. Vaimse tervise kriisiabi (mõeldud 27-aastastele ja vanematele) nõustamine pakub tuge igapäevaeluliste muredega toimetulekul. Abi võivad küsida kõik, kellel on elus tekkinud pingeid ja raskuseid ning tunnevad vajadust sellest kellegagi rääkida.

www.lahendus.net pakub enda portaalis tasuta ja anonüümset psühholoogilist nõustamist.

www.lasteabi.ee pakub 24/7 veebinõustamist ja juhendamist, kuidas tekkinud murega edasi minna.

www.sova.ee on vestlusplatvorm lastele vanuses 7 kuni 16 aastat. Sova vestluses saab anonüümset ja konfidentsiaalset arutada sind vaevavaid küsimusi või teemasid. Vestluses suhtlevad SOS Lasteküla nõustajad ja vabatahtlikud, teenus on kättesaadav igapäevaselt 14–22.

Kui tegemist on pakilise murega, siis helista:

- Lasteabi 11 6111 (24 h)
- Ohvriabi telefon 11 6006 (24 h)
- Emotsionaalse toe ja hingehoiu telefon 11 6123 (iga päev kell 10–24, hingehoidjad vastavad kell 16–24).
- Eluliin 655 8088 (19–07)
- Kiirabi 112 (24 h)

Meelis Juhandi. Foto: erakogu

Uus ohvriabi seadus avab ukse suuremale hulgale abivajajatele

Aprilli alguses tegi kogu ohvriabisüsteem läbi uuenduskuuri. Uue ohvriabi seaduse eesmärk on säilitada või taastada kuriteo, vägivalla või kriisijuhtumi tõttu kahjustatud füüsiliste isikute toimetulekuvõime ja turvatunne ning ennetada vägivalla kordumist ohvriabi teenuste ja hüvitiste kaudu.

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabitöötaja Meelis Juhandi viis möödunud aastal Hiiumaal läbi 55 nõustamist, selle aasta kolme kuuga on ta nõustamisi teinud 14 korral.

Kogu Eesti peale jõudis ohvriabisse mullu kokku 4636 kannatanut. Neist 70–80% olid perevägivalla ohvrid. Põhiliseks infoliikumise kanaliks on politsei, kuna nemad reageerivad peretüli sündmustele.

Uus ohvriabi seadus (OAS) lähtub põhimõttest, et **vägivalla, kuriteo või kriisijuhtumi** tõttu kannatanule tuleb pakkuda tuge, mis võtab arvesse tema vajadusi ning muudab juhtunut taastumise sujuvaks. OAS muutis varasemat ohvriabisüsteemi selliselt, et abi peab olema kättesaadavam suuremale hulgale kuriteo- ja vägivallaohvritest, kes on nendega toiminu tagajärjel traumeeritud, sh **seksuaalvägivalla- ja perevägivalla** ohvrid ning nende lapsed.

Uue OAS-iga sõnastati ohvri kohtlemise põhimõtted; laiendati traumast taastumist toetava vaimse tervise abi saamise võimalusi; lihtsustus ohvri andmete edastamine sotsiaalkindlustusametile abi saamiseks ja loodi andmete vahetamise õiguslikud alused; sätestati seni õiguslikult reguleerimata teenused (nt seksuaalvägivalla kriisiabi, vägivallast loobumise toetamine) ning täpsustati mitme olemasoleva teenuse tingimusi ja sisu; muutusid vägivallakuriteo

ohvrite hüvitise arvestamise põhimõtted – hüvitis muutus kättesaadavamaks ning taotlemine ohvrisõbralikumaks; täpsustusid ohvriabi osutajate kvalifikatsiooninõuded ja kohustused.

Ohvriabi on riigi korraldatud ohvriabiteenuste ja kuriteoohvri hüvitiste süsteem, mille eesmärk on säilitada või taastada kuriteo, vägivalla või kriisijuhtumi tõttu kannatada saanud inimeste **toimetulekuvõime** ja **turvatunne** ning **ennetada vägivalla kordumist**.

Ohvriabiteenused: ohvriabi põhiteenus, naiste tugikeskuse teenus, seksuaalvägivalla kriisiabi, inimkaubandusohvrite teenus, taas-tava õiguse teenused, vägivallast loobumise toetamine, traumast taastumist toetav vaimse tervise abi.

Kuhu pöörduda, kui vajad abi?

- **Helista 112**, kui oled ohus, sinuga on juhtunud õnnetus või sa oled kuriteo ohver.
- **Helista sotsiaalkindlustusameti lasteabitelefonile 11 6111** või kirjuta veebivestluses aadressil **lasteabi.ee**, kui soovid teatada abivajavast või hädaohu sattunud lapsest.
- **Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi kriisitelefoni 11 6006** või veebivestlus aadressil **palunabi.ee** aitab sind ööpäevaringselt ja annab kiiret abi, kui oled langenud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise ohvriseks.
- **Sotsiaalkindlustusameti inimkaubanduse ennetamise ja ohvrite abistamise nõuandeliinil 660 7320** saad abi, kui sul esinevad inimkaubandusele viitavad tunnused või oled sattunud inimkaubanduse ohvriseks (näiteks tööalane või seksuaalne ekspluateerimine, kuritegevusele sundimine vms).

- **Sotsiaalkindlustusameti vägivallast loobumise tugiliinil 660 6077** saad abi, kui oled mures enda või oma lähedase vägivallase käitumise pärast.
- **Kui oled kogenud seksuaalvägivallat, saad pöörduda sulle lähimasse ööpäevaringselt avatud seksuaalvägivalla kriisiabikeskusesse.**
- **Kui oled sattunud vägivalla ohvriseks ning vajad koos lastega turvalist ööbimist, nõustamist ja tuge, on sul võimalik küsida abi naiste tugikeskustest üle Eesti.**
- **Leia endale lähim ohvriabitöötaja**, kes on sulle toeks, ning loe oma võimaluste kohta aadressilt **palunabi.ee**.

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi ja ennetustegevuste osakond

Lääne piirkond – Saare maakond ja Hiiu maakond

Transvaali 58, 93811 Kuressaare linn (Kuresaare politseijaoskond)

Sadama 26, 92412 Kärdla linn (Kärdla politseijaoskond)

Meelis Juhandi – 5757 0744, meelis.juhandi@sotsiaalkindlustusamet.ee

Turvalisema elu suunas on koos kõrvalise abiga kindlam astuda.

Ohvriabitöötaja on sinu jaoks olemas, et pakuda emotsionaalset tuge, jagada infot abi saamise võimaluste kohta ja juhendada suhtluse teiste asutustega. Teenusel ei ole piiravaid tingimusi ning pöörduda võib ka anonüümset.

Soodustusuusikutega TaimOUT noortelaager

Sel suvel korraldab Hiiumaa vald 7–13aastaste laste osalemise 9.–14. juulil Kloogaranna noortelaagris „Terves kehas terve vaim“. Laagri soodustusuusikud on mõeldud eelkõige Hiiumaa vähekindlustatud perede lastele. Hiiumaalt on oodatud laagrisse 15 last. Laagrisse ja tagasi Hiiumaale toob lapsed täiskasvanud saatjaga buss. Laagris on lapsed kohapealsete juhendajatega.

Laagrisse registreerimine toimub läbi Hiiumaa valla iseteeninduskeskkonna vahemikul 1.06–22.06.2023. Lisainfo: laste heaolu spetsialist Anni Üksik, 5395 9537, anni.üksik@hiiumaa.ee.

Hiiumaa turismiklaster tunnustas tegijaid

Seoses algava turismihooajaga kutsus Hiiumaa turismiklaster üles mõtlema Hiiumaa turismivaldkonna tegijate peale, et neid tunnustada. Küsiti just nimelt isikute kohta, sest nende najal püsivad ja arenevad ka ettevõtted-organisatsioonid, millega nad on seotud. Tegemist võis olla hea kolleegi, alluva või juhiga. Nii sündmuste korraldaja, majutusteenuse pakkuja, pärandi hoidja, giidi või kokaga. Kellegagi, kes omab ise turismiettevõtet või kellegagi, kes on palgatööl. Või hoopis pensionil.

Tunnustatavate hindamise komisjoni kuulusid SA Hiiumaa Arenduskeskus juht Liis Lukas, Hiiumaa turismiklastri juht Kristel Üksvärav, saarte arenduse ja turunduse koordinaator Joanna Elisabeth Viik ja Hiiu Lehe peatoimetaja Piret Eesmaa.

„Kandidaatide esitamine toimus läbi avaliku üleskutse, kokku esitati 10 kategooriasse 82 erinevat kandidaati. **Ikka veel jäksab** kategoorias andsime välja kaks tunnustust, sest oli tõesti raske ainult ühe kasuks otsustada ja neid on muidugi veelgi, kes seda tänu ja tunnustust väärivad,“ ütles turismiklastri juht **Kristel Üksvärav**. „Tunnustuse saajad saadame koos nende poolt valitud kaaslasega kenade juurde puhkama. Puhkusepaketi toetab Meri Spa hotell. Pakett sisaldab uue saunakeskuse kasutamist, 3-käigulist õhtusööki ja majutust merevaatega toas.“ Lillekimbuks said laureaadiid saunaaastale kohaselt hiiumaise saunaviha.

Tunnustuse saajad

- » **Ikka veel jäksab** (isik, kes on pikalt Hiiumaa turismis tegutsenud) – **Helgi Põllo** (SA Hiiumaa Muuseumid teadur, Hiiumaa giid ja Reisijuhtide Seltsi vedaja) ja Tiit Randmaa (Tiit Reisid OÜ)
- » **Komeedina taevasse** (isik, kes kiiret lendu teinud) – **Andrus Talvari** (Unguru Resto & Külalismaja)
- » **Kindlal(t) kursil** (isik, kes liigub

Hiiumaa turismiklastri juht Kristel Üksvärav annab tunnustuse üle SA Hiiumaa Muuseumid teadurile, Hiiumaa giidile ja Reisijuhtide Seltsi vedajale Helgi Põllele. Foto: Kaja Hiis-Rinne.

- kindlalt oma suunal) – **Arno Kuusk** (Hiiumaa Kino)
- » **Kõhutäitja** (isik, kes väärtustab kohalikku toitu) – **Mihkel Heinmets** (iiUMekk Resto & Külalistemaja)
- » **Mõnus magamine** (isik, kelle majutuses on mõnus) – **Kätlin Kiisk** (Hõbekala külalistemaja)
- » **Rohesüda** (isik, kes tegutseb kestlikult ja on sellega eeskujuks) – **Helin Juhe** (Jääk ja Praak, Kaptenite Kodu)
- » **Saare raputaja** (isik, kes tegutseb ja üllatas) – **Martin Lauri** (Hiiumaa spordikeskus)
- » **Särsu täis** (isik, kes oma energia ja mõtetega nakatanud) – **Maria Remmelkoor** (Retroviisi, turismiklastri töörühma juht, Visit Hiiumaa FB, Turismimesi ja kodukohvikute päevade korraldustiimi liige)
- » **Saunanaine** (isik, kes viskab head

leili ja veel paremaid lugusid) – **Õie Laksberg** (maasool, hiiu (sauna)traditsioonide tutvustaja ja hoidja)

» **Tark ei torma** (isik, kes mõtleb kõik hoolega läbi, ei hakka kohe rapsima) – **Liina Härm** (SA Hiiumaa Sadamad)

Üllatuskategooria turismiasjaliste poolt – **Tuul meie purjedes** (isik, kelle tegutsemine on sihtkoha nähtavusse ja arengusse laiemalt panustanud) – turismiklastri juht **Kristel Üksvärav**

Hiiumaa turismiklaster koondab Hiiumaa turismiasjalisi, et suurendada saare tunnust merelise sihtkohana. Hiiumaa turismiklaster loodi 2021. aastal ja hetkel kuulub klasterisse enam kui 40 liiget, sh Hiiumaa valla toetajaliikmena. Hiiumaa turismiklastri tegevusi toetab Euroopa Regionaalarengu Fond piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetme kaudu.

Omaalgatuskonkurss „Ettevõtlik Hiidlane“ toetas Hiiumaa noore ideed

2022. aasta novembris selgusid „Ettevõtlik Hiidlane“ võitjad. Enda ideed said teoks teha Berit Rajaveer projektiga „Luulekogu kirjastamine“ ja Helisa Tartu projektiga „Talvisel Ponikarika etapidel osalemine“.

Täna on Helisa enda toetuse edukalt kogemuste vastu välja vahetanud ning kirjeldab enda kogemust järgnevalt:

„Olen väga rõõmus ja tänulik, et mul õnnestus oma ideede toetus saada. Konkurss andis väga ägeda ja positiivse kogemuse ning motiveerib veelgi edukamalt võistleva. Julgustan kõiki Hiiumaa noori sellistest projektidest osa võtma ja oma ideid ellu viima.“

Ponikarikas on takistussõidusari kuni 16-aastastele poniratsutajatele. Konkreetset karikasarja korraldatakse juba 2004. aastast ning selle eesmärk on arendada Eesti ponisporti – võimaldada alustavatel poniklassi sportlastel saada esimene võistluskogemus ning selgitada välja parimad poniratsanikud.

Talvisel Ponikarikal võistles Helisa avatud ringis (parkuuri kõrgus 100/105 cm) ja suures ringis (parkuuri kõrgus 105/110 cm). Igal etapil saavutas Helisa vähemalt ühe auhinnalise kohta, tuues Hiiumaale ühe etapivõidu ja karikasarja punktiravestuse III koha karika.

Ettevõtliku Hiidlase konkurss on osa PATEE programmist, mida rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond.

Margit Kääramees sai Hiiumaa valla tänukirja

Hiiumaa vallavanem Hergo Tasuja ja Käina osavalla vanem Omar Jõpiselg andsid 18. mail, mil Kassari Kultuurinell-jäpäevade kümnes hooaeg sai avapauku, üle valla tänukirja Margit Kääramehele.

Margit pani tööle Orjaku saalimaja ja on seal edukalt toimetanud ning juba kümme aastat Kassari Kultuurinell-jäpäevade ürituste sarja eest vedanud.

Palju õnne, Margit! Jõudu ja jaksu edaspidiseks!

Foto: Piret Almiste

Kaunis Hiiumaa kodu 2023

Ootame ka sel aastal Hiiumaa kauneimaid pärle konkursile "Eesti kaunis kodu".

Meie kalli saare kauneimad pärlid võivad olla eramud, korterimajad, maakodud, turismitalud, väikesed ühismajad, ühiskondlikud hooned või objektid (näiteks kultuurihooned, rahvamajad, lasteaiaid või koolimajad jm).

Kandidaadi andmed (aadress ja võimalusel ka paar fotot) palub Hiiumaa vallavalitsus esitada hiljemalt 4. juuniks Hiiumaa vallavalitsuse e-posti aadressile valitsus@hiiumaa.ee.

Konkursil hinnatakse välialasid ning hindamisel arvestatakse õueala terviklikku ruumimõju, heakorda, haljastust ja väikevorme. Konkursikomisjon külastab kodusid ja esitab nendest kolm parimat üleriigilisele konkursile. Eraldi märgitakse ära ka kaunis elurikas koduaed.

Hiiumaa valla on Eesti Kodukaunistamise Ühenduse liige ja osaleb konkursil "Eesti kaunis kodu", mis toimub juba 1999. aastast. Kõik maakonnad ja neli suuremat linna esitavad ühingule igal aastal kolm kodu, kellele Eesti president annab Eesti taasiseseisvumispäeva paiku tunnustuse.

Lisainfo: www.iluskodu.ee ja www.facebook.com/iluskodu
Ootame rohket osavõttu!

Lääne-Eesti saarte biosfääri programmiala programmijuhina asus tööle Toomas Kokovkin

Alates käesoleva aasta maist hakkab Toomas koos arenduskeskuse, TalTech Kuressaare kolledži ja saarte omavalitsustega uuesti looma biosfääri programmile sobivat kandvat organisatsiooni, jätkates seniseid sidemeid hariduse, teaduse, omakultuuri ja saarte ettevõtjatega.

Toomase jaoks pole selles vallas töötamine esmakordne, sest 33 aastat tagasi asus ta samas majas tööle vastloodud biosfääri kaitseala teadusdirektorina.

Ta on olnud UNESCO programmiga "Inimene ja biosfäär" kõik need aastad tihedalt seotud, algusaastatega võrreldes on Toomasel lisandunud palju kogemusi rahvusvahelistest projektidest ja ta on programmi töös osalenud ülemaailmsel tasandil.

Hiiumaal on Toomas tegelenud rohe- ja loomemajandusega, kirjastamisega ja fotograafiaga, muuseumi ja merekultuuriga.

SUVISEID SPORDIVÕIMALUSI

Hiiumaa Spordikeskus Kärklas: jõusaal, spordisaal ja kergejõustikuala, tennisehall, skate-park hoone juures. Kontakt: spordikeskus@hiiumaa.ee, tel 5744 6644

Suuremõisa spordihooone: jõusaal ja spordisaal, avatud Pühalepa VAK lahtiolekuaegadel. Kontakt ja lisainfo: Pühalepa Vaba Aja Keskus, pyhalepavak@hiiumaa.ee, +372 5911 2535. Broneeringute keskond: <https://book.heygoldie.com/Puhalepa-Vaba-Aja-Keskus>

Emmaste Põhikool: spordihall, jõusaal, staadion, jalgpalliväljak, tenniseväljak, korvpalliväljak, slackline pargis. Kontakt ja lisainfo: Tõnis Saarnak, tel 5800 8149

Kõrgessaare Vaba Aja Keskus: spordisaal ja jõusaal, kontakt korgessaarevak@hiiumaa.ee

Vabaajakeskus Tuuletorn: ronimissein, ujula, rühmatreeningute saal, jõusaal. Lisainfo www.tuuletorn.ee

LIIKUMIS- JA SPORTIMISVÕIMALUSED VABAS ÕHUS

• **Paluküla terviserada.** • **RMK matkarajad Hiiumaal:** loodusegakoos.ee/kuhuminna. • **Väljõusaalid kõigis osavaldades.** • **Skate-park Kärklas Hiiumaa Spordikeskuse juures** • **Madalseiklusrajad Kärklas Rannapaargu juures, Emmaste külas Coopi kaupluse kõrval ja Palade külas.** • **Disc-golfi pargid Palukülas, Käinas, Emmastes, Viscosa kultuuritehase juures** • **Supluskohad**

Hiiumaa liigub

Hiiumaa valla liikumissari "Hiiumaa liigub 2023" toimub perioodil 13. märts 2023 kuni 1. jaanuar 2024. Liikumissari on elu kutsutud, et hiidlane oleks tervem ja aktiivsem, lisaks annab sari võimaluse osaleda aasta jooksul erinevatel rahvaspordiüritustel, olenemata sportlikust ettevalmistusest või vanusest. Osale vähemalt kuuel etapil, et osaleda auhindade loosimises. Kõikide vahel, kes osalevad vähemalt kaheksal etapil, läheb loosi peaaegu Kerttu Spordi kinkekaart väärtusega 750 eurot.

Sarja meespea

- "Hiiumaa liigub 2023" on liikumissari, mis pakub võimalust nautida liikumist ja harrastada sportlikku eluviisi. Tähtis pole võit, vaid osavõtt!
- Etappidele on oodatud osalejad igas vanuses!
- Liikumissarja etapid toimuvad igas Hiiumaa osavallas.
- Liikuma tule ainult täiesti tervena, järgides kehtivaid nõudeid!
- Etappidest osavõtt toimub iga osaleja enda vastutusel. Osaleja valib liikumiskiiruse vastavalt oma võimetele ja tervislikule seisundile.
- Üldkasutatavatel teedel ja tänavatel liigeldes on kohustuslik järgida liikluseeskirju ning arvestada ka teiste liiklejatega.
- Liikumissarja info avaldatakse liikumissarja veebilehel www.vald.hiiumaa.ee/hiiumaaliigub, Hiiumaa valla ja Hiiumaa Spordi Facebooki lehe kaudu ning Hiiumaa Teatajas. Sarja etappide konkreetne info on vastava etapi korraldaja veebilehel.
- Etappide galerii laetakse üles liikumissarja veebilehele.
- Igal etapil registreerivad korraldajad kõik osalejad. Loosiauhindade loosis osalemiseks on osalejal kohustus jagada etapi korraldajaga enda isiku- ja kontaktandmeid.
- Sarja korraldustoimkond jätab endale õiguse muuta üldjuhendit, lähtudes võimalikest muudatustest etappide toimumisajast või toimumiskohast.
- Üldjuhendis käsitlemata küsimused lahendab sarja korraldustoimkond.

Tule ning veeda kasulikku sportlikku aega koos sõprade ja perekonnaga!

Kuidas tõukeratas bussi kaasa võtta

Kevad on toonud teedele tõukerastega liikujad. Kiiremaks kulgemiseks saab tõukerattaga liikumise ühildada bussisõiduga, kui selle kaasavõtmine bussi on teiste jaoks ohutu.

Tõukerattad tuleks turvaliselt pakkida ja reisija peab neid sõidu ajal teistele ohutult hoidma. Kui need nõuded on täidetud ja bussis ruumi piisavalt, saab tõukeratta bussi kaasa võtta.

Pakkimiseks sobib ka lihtne prügikott. Tõukeratta pakkimine on reisija ülesanne, bussifirma ei pea selleks pakendit pakkuma.

Bussijuhil on õigus keelduda tõukeratta bussi lubamisest, kui ta ei hinda selle vedu ohutuks. Ohutuse tagamine tuleneb ühistranspordiseadusest: reisijate poolt kaasavõetud asjad ei tohi häirida või ohustada ühissõidukijuhti ja sõitjaid, takistada sõitjate sisenemist, väljumist ja liikumist ühissõiduki salongis ning rikkuda sõitjate riideid või pagasit.

Turvalist liiklemist!

Relvaseadus muutus, mida sellega seoses peaks teadma?

Tänavu 30. märtsil jõustusid relvaseaduses mõned muudatused, mida kõigil relvaomanikel on vaja teada.

Kõige olulisemaks muudatuseks on see, et relvaseaduse § 41 lg 5 kohaselt tuleb Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) esitada relvaloa pikendamiseks vajalikud dokumendid ja taotlus vähemalt **kaks kuud** enne relvaloa kehtivuse lõppu.

Kui sinu taotlus ei ole tähtjaks politseisse jõudnud, siis

- relvaluba kaotab kehtivuse
- pead alustama relvaloa taotlemist algusest peale uuesti
- pead andma oma relva(d) ja laskemoona politseisse hoiule (hiljemalt relvaloa kehtivuse viimasel tööpäeval)
- sul tuleb uuesti läbida relvaeksam.

Selleks, et relvaluba pikendada, tuleb tähtjaks teha järgmist:

- pead saama perearstilt uue tervisetõendi (mitte vanem kui kolm kuud)
- pead saama oma laskespordiklubist liikmelisust kinnitava tõendi klubi juhatause liikme allkirjaga ja tõendama, et tegeled aktiivselt laskespordiga (kui su relvaluba on laskespordi otstarbel)
- pead esitama oma jahitunnistuse (kui su relvaluba on jahipidamise otstarbel)
- pead sooritama laskekatse (kui su relvaluba on enese ja vara kaitse otstarbel) – seda saad teha pärast taotluse esitamist ja katse tegemiseks võtab politsei ise sinuga ühendust.

Relvaloa pikendamise taotluse saad esitada kas

- PPA iseteeninduses: <https://relvataotlus.politsei.ee>;
- PPA teeninduses: <https://www.politsei.ee/et/asukohad/teenindused> (eelnevalt tuleb aeg broneerida: <https://bro-neering.politsei.ee/>) või
- e-posti teel: digitaalselt allkirjastatud taotlus koos lisadega edastada aadressile ppa@politsei.ee, taotluse vorm: <https://www.politsei.ee/et/relvalubadega-seo-tud-blanketid>.

Relvaloa pikendamisel tuleb tasuda riigilõiv 15 eurot. Teeninduses kohapeal saab riigilõivu tasuda vaid sularahas.

KATRE NÕMMERGA
piirkonnapolitseinik
Kärda politseijaoskond

Omavalitsuste esindajad Rae vallas toimunud projekti "Täiskäik" lõpuseminaril. Foto: Monica Sakk

Omavalitsus on parim partner täiskasvanuhariduse edendamisel kohalikus kogukonnas

Aprilli keskel said Rae vallas kokku pilootprogrammiga "Täiskäik" liitunud kohalikud omavalitsused.

"Täiskäigu" tulemusena valmib 2023. aasta lõpuks mudel, mis pakub nii osalevatele kui ka teistele omavalitsustele viise, kuidas mõtestada kohaliku tasandi vaatest täiskasvanute õppimise toetamist, millised on võimalikud tegevused ja kellega koos tegutseda. Programmi läbiviijad Mai Timmi ja Heleriin Jõesalu koolitusettevõttest Kasvulava märkisid, et tegu on esimese katsega mõtestada KOV-de rolli, koguda ja jagada praktikaid kohalikult tasandil.

Pilootprogrammiga liitus kaksteist omavalitsust, kes loid kohapeal oma meeskonnad ja võtsid fookusesse täiskasvanute õppimise toetamise teema. Kõigepealt tutvusid vallad neile spetsiaalselt koostatud statistilise täiskasvanuhariduse profiiliga. Profiili analüüsi järel otsustati, missuguseid kitsaskohti lahendada ja milliseid uusi arenguid selleks algatada.

Kokkuvõttas ringis leidsid kõik osalenud vallad, et arenguprogramm on olnud neile väga kasulik täiskasvanuhariduse nähtavuse ja mõju suurendamiseks kohalikul tasandil. Õppimisvõimaluste kohta teabe kogumine ja senisest efektiivsem jagamine ei nõua esitsots erilisi väljaminekuid, kuid on esimene konk-

reetne samm, millest inimesed kasu saavad. Et jõuda täiskasvanuhariduses informeerivast partnerist arendavaks, on omavalitsustel vaja arengukavades ja strateegiates sõnastada konkreetsed eesmärgid ja tegevused nendeni jõudmiseks. Kohalik omavalitsus tunneb oma kogukondi kõige paremini ja saab neile ka õppimiseks tõhusat tuge pakkuda.

Täiskasvanute õppe süsteemsele mõtestamisele ja toetamisele suunatud tegevusi kohalikes omavalitsustes koordineerib ETKA Andras koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga Erasmus+ projekti "Agenda – täiskasvanuhariduse tegevuskava" raames.

EEVA KUMBERG

Kaitse end ja oma vara

Kätte on jõudnud kevad ning üha rohkem külalisi leiab oma tee meie kodusaarele. Sellega seoses soovin korrata üle mõned põhitõed, kuidas kaitsta oma vara:

- kodust lahkudes lukusta ukseid;
- ära jäta vedelema õue peale asju, mis võiks meelitada võõraid;
- reisile minnes ära jaga seda infot sotsiaalmeedias;
- tee naabriga kokkulepe, et ta viskab vahetevahel ka sinu valdustele silma peale.

Tänapäeva nutimaailm võimaldab erinevate seadmete kaudu jälgida näiteks oma võtmete asukohta. Erinevatel tootjatel on erinevad nimed, kuid tööpõhimõte jagu-

neb kaheks: ühed võimaldavad GPS-jälgimise abil vaadata märgistatud eseme asukohta reaalajas maakaardil, teised võimaldavad asjade asukohta tuvastada Bluetoothi ühenduse kaudu (sel puhul tasub tähele panna, et see levib umbes 10 meetrit). Lisaks on veel olemas erinevaid GPS-jälgimissüsteeme näiteks mootorsõidukitele, mis võimaldavad reaalajas jälgida kõiki sõidundmeid ja sõiduki asukohta. Osa ettevõtteid pakub näiteks sellist teenust, et teile tuleb teavitust, kui teie mootorsõiduk ületab asukohamaa riigipiiri.

Oma vara kaitseks on võimalusel mõistlik paigaldada videovalve. Sellisel moel on võimalus ka kaugemalt oma valdustel silm

peal hoida ning vajadusel ka hiljem tuvastada, kes ja millal on teie valdustes käinud. Eraldi tooksin välja veel selle, et kindlasti peab tutvuma erinevate nõuetega, mis reguleerivad kaamerate kasutamist. Selle kohta on infot andmekaitse inspektsiooni kodulehel <https://www.aki.ee/et/uudised/kaamerate-kasutamine-elamualadel>. Kindlasti tuleb tähele panna seda, et eraisikutele, eravaldustele ja ettevõtetele kehtivad erinevad nõuded. Eramajade kaamerate puhul peab mõtlema kaamera vaatevälja ulatusele. Näiteks kui kaamera vaatevälja jääb ka avalikku ruumi, mis on mõeldud kõigile kasutamiseks, siis tuleb sellest inimesi teavitada, kasutades selleks näiteks teavitussilti.

Hoia end ja oma vara!

Hiiumaal oli rinnavähi sõeluuringul osalemise määr üle Eesti keskmise

2022. aastal osales Eestis rinnavähi sõeluuringul 64% kutsututest ehk 54 406 naist. Hiiu maakonnas oli osalusmäär 71%. Rinnavähki haigestumise ja suremuse vähenemiseks peaks sõeluuringul osalema vähemalt 70% kutsutud naistest.

Mai oli rahvusvaheline rinnavähi ennetuse kuu, mille raames juhtis Tervisekassa kampaaniaga "Pealt ei paista. Kindlam on kontrollida" tähelepanu just vähi ennetamise ning varase avastamise tähtsusele. Kuid teema on oluline ka kõikidel eelnevatel ning järgnevatel kuudel.

Hiiu maakonnas oli 2022. aastal sõeluuringule kutsutud 739 naist, neist osales uuringul 525 ehk 71%. Kuigi aasta varasemaga võrreldes on olukord paremaks läinud, on endiselt mõeldud naisi, kes siiski veel sõeluuringule ei jõua.

"On hea meel näha, et Hiiu maakonnas on nii paljud naised juba sõeluuringul käinud. Sõeluuringutel osalemine on tervisekäitumise tavapärane osa ja me väga ootame, et iga naine astub selle sammu oma tervise eest vastutamise poole," ütles Tervisekassa sõeluuringute teenusejuht Maria Suurna ja lisas, et 2021. aastal avaldatud uuringuraportist selgus, et skriinimisele ei jõua näiteks naised, kellel puuduvad kaebused ja sümptomid.

"Kahjuks arvatakse, et kui sümptomid puuduvad, siis ei ole põhjust kontrolli minna, kuid paraku see nii ei ole," märkis maakonna ennetusspetsialist Martina Martinson.

Rinnavähi sõeluuringule kutsutakse naisi vanuses 50–68 iga kahe aasta tagant. Tänavu on kutsutud rinnavähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973.

Hiiumaal peatub mammograafiabuss Rahu tn 2, Hiiumaa Haigla kõrval 9.–20.10.2023. Lisainfo ja registreerimine telefonil 627 4470.

Rinna ja emakaelavähi sõeluuringut tegevate raviasutuste kontaktid ja mammograafiabusside ajakava: <https://www.tervisekassa.ee/soeluuringu-kontaktid>.

Oksjonid

Käina Osavalla Valitsus korraldab elektroonilise enampakkumise Orjaku külas asuva Männiku sadama kinnisasja (katastritunnus 36801:001:0832, pindala 1831 m²) võõrandamiseks. Enampakkumise alghind on 80 000 eurot. Enampakkumine toimub veebikeskkonnas varakeskus.ee kuni 15. juunini 2023. Oksjonikeskkonnas osta.ee on müügil Mäeveere kinnistu Hiiumaal Kõpu külas: pindala 5694 m², üldkasutatav maa, katastritunnus 39201:001:0542. Kinnistu alghind on 15 000 €. Oksjon lõppeb 5. juunil kell 20. Täpsema info ja enampakkumiste lingid leiab Hiiumaa valla veebilehelt: üldinfo – vallavara müük ja rent.

Olmejäätmete hinnamuutus

Seoses segaolmejäätmete käitluskulu kallinemisega Hiiumaa jäätmejaamas muutuvad segaolmejäätmete mahutite tühjendamise teenustasud 5,40 protsenti Hiiumaa valla jäätmeveopiirkonnas. Uued teenustasud rakenduvad alates 01.06.2023. Konteinerite rendi ja lisateenuste hinnad ei muutu. Teenustasu muutus:

Konteineri maht (m³)	Regulaarne tühjendus (hind ilma käibemaksuta) EUR	Regulaarne tühjendus (hind koos käibemaksuga 20%) EUR
Jäätmekott kuni 0,15	7,05	8,46
kuni 0,08	3,76	4,51
kuni 0,14	4,38	5,26
kuni 0,24	7,52	9,02
kuni 0,37	11,28	13,54
kuni 0,66	18,60	22,32
kuni 0,80	22,56	27,07
kuni 1,10	31,01	37,21
kuni 2,50	54,82	65,78
kuni 4,50	98,68	118,42

Täiendavate küsimuste korral palun võtke ühendust tel 43 55 025 või e-posti aadressil viljandi@keskkonnateenused.ee või edastage küsimus läbi veebilehe www.keskkonnateenused.ee.

SUVINE BUSSILIIKLUS

KAUGLIINID
1. juunist alustavad GoBusi kaugliinid tavapärase suvise sõiduplaani järgi liikumist. Kolmandat suve saab pealinna ja tagasi LuxExpressiga, mis väljub 1. juunist 31. augustini iga päev Tallinna bussijaamast kl 9.30 ja jõuab Käinasse 13.06, Kärklasse 13.30. Buss alustab Kärklast tagasiteed kell 15. Käinast 15.23 ja jõuab Tallinnasse 19.15. Lisaks Kärkla bussijaamale on peatused Kärkla Keskväljakul, Tubalas, Käinas, Vaemlas, Suuremõisas ja Heltermaal. LuxExpressiga tulija saab Käinast maakonnaliiniga 6412 Emmaste-Õngu suunda, teisipäeviti ka liiniga 6432 Männamaa poole. Õngu-Sõru-Emmaste suunalt jõuab kaugliinile bussiga nr 6483, mis jõuab Käinasse 15.20.

MAAKONNALIINID
Maakonnaliinide suvine sõiduplaan hakkab kehtima 14. juunist 2023, mil koolid lõpetavad. Mõnele liinile lisandub nõudepeatusega Kärkla sadam, ühele liinile Tohvri, on ka väikseid muudatusi väljumisaegade. Tavapäraseid muudatusi on juba seoses kaugliinide muudatustega 1. juunist. Maakonnaliinide muudatustest saab täpsemat infot Hansa Bussiliinide Hiiumaa esindusest, tel 5855 8338, valla kodulehelt <https://vald.hiiumaa.ee/bussiliiklus> ja Kärkla bussijaamast (tel 463 1181, töö-

päeviti kl 8–17).
SÕRU LAEVALE
Kuna Sõru parvlaevaliini suvised väljumised on muutunud, siis on ka sellega seotud bussiajad uued. Suviti põhiplaani lisanduv esimene päevane reis väljub Sõrult kl 11 ja Kärklast jõuab sellele alates 14. juunist 9.55 väljuva bussiga nr 6574, mis jõuab Sõrule 10.40. Sõrult väljub liin 6451 Käina-Kärkla suunal iga päev 10.45, mis on käigus samuti 14. juunist. 14.06–31.08 väljuvad õhtul viimase Saaremaa suunal väljuva reisiga seotud bussid talvisest tund hiljem, kuna laev on tunni võrra hilisem.

HEA TEADA
• Maakonnaliinidel sõitmine on jätkuvalt tasuta, kaugliinid on tasulised. Maakonnaliine teenindab Hansa Bussiliinid heledate mummuliste bussidega, millel on märg TASUTA.
• Sõiduõiguse annab sõidukaardi valideerimine või bussijuhilt saadud 0pilet.
• Bussis tuleb kinnitada turvavööd.
• Valla kodulehelt <https://vald.hiiumaa.ee/valjumisajad> leiate sõlmpunktide peatustes olevad sõiduplaanid. Valla või osavalla tööta-

jad on valmis neid Teie jaoks välja trükkima, kui oma soovist märku annate.
• Haapsalust Rohukülla ja tagasi saab tasulise nõudeliiniga 1A marsruudil Haapsalu bussijaam – Rohuküla sadam – Haapsalu bussijaam. Bussi tellimus peab olema esitatud telefonil 612 0063 hiljemalt eelmise päeva kella 18ks. Ilma tellimata Läänemaa maakonnaliini bussiga Rohukülalt Haapsallu ja tagasi ei saa. Kui tellimistähtaeg on möödas, tasub siiski samalt numbrilt küsida, ehk on juba keegi bussi tellinud. Bussi saab tellida kõigi Hiiumaa suuna parvlaevade jaoks, pileti maksab 2 eurot. Piletit saab osta sularaha eest või sõidukaardiga, millele on raha kantud.
• Paberil maakonna- ja kaugliinide sõiduplaane saab bussijaamast, Selveri ja Käina Coop'i infoletist ja bussijuhilt. Trükiks sobilikud koondplaanid on väljas ka valla kodulehel <https://vald.hiiumaa.ee/bussiliiklus>.
• 24 h on abiks reisiplaneerija www.peatus.ee. Hiiumaal on 1/10 liine nõudena (ettetellimisel), seega tasub liini info alt kontrollida, kas on põhi- või nõudeliin. Sujuvaid sõite!

Kodu ootavad kassid Hiiumaa koduta loomade turvakodus

BELLA: 8-kuune, emane (steriliseeritud)

Lisainfo: tel 523 6827 või FB-s "Hiiumaa koduta loomade turvakodu"

HIIUMAA LASTEFESTIVAL

10. JUUNIL 2023

KÄRDLAS VABRIKUVÄLJAKUL, PIKAS MAJAS JA KULTUURIKESKUSES

- **10.00** Vabrikuväljakul (Pika Maja ees) avamine ja puhkpilli saatel võimu üleandmine lastele
- **PANNKOOGIHOOMIK**
- **10.15 KUS ON KASS?** lauluetendus väikestele Pikas Majas, pilet 4€
- **BATUUDID**
- **10.00–16.00** Töötod väikestele ja suurtele • Töötod ja kohtumised Eesti Lastekirjanduse Keskuselt
- **11.00–14.00** Kontsert „Teel tantsupeole SILLAD“
- **14.00–15.00 TSIRKUS KOHVRIIS**
- **18.00 DISKO** Kärkla Kultuurikeskuses

Täisprogrammi leiad kodulehelt: kultuur.hiiumaa.ee

Kõrgessaare päevakeskuses
• Esmaspäeval, **5. juunil** alates kell 8.30 **pediküüriteenus** (kohad täis!). **Lisainfo:** Eve Heinmaa, tel 516 3126.
• Teisipäeval, **6. juunil** kell 10 **kokkamine** eakatega (*piknikutoidud*).
• Kolmapäeval, **7. juunil juuksur** (*järgmine kord augustis*). Registreerimine: Sirje Vaku, tel 5666 2317.
• Neljapäeval, **15. juunil** kell 13 **koosviibimine Paukapuhkemajas** (Poama küla). Transport: 11.50 Roots, Pihla, 12.20 Lauka, Viskoosa.
• Kolmapäeval, **14. juunil** alates kell 12 ning neljapäeval, **15. juunil** ja reedel **16. juunil** alates kell 9 **massaažiteenus**. Eelnev registreerimine: Sigrid, tel 529 7429.

• **Tervisevõimlemisring** alustab taas oktoobris.
• **Line-tantsuring** alustab taas septembris.
• **Toolitantsuring** alustab taas septembris.
• **Seeniortantsuring** alustab taas septembris.
• **Tugitooliteater** alustab taas oktoobris.

Lisainfo ja transpordivajaduse teatamine: Katrin, tel 5333 9472.

• Kõrgessaare päevakeskuses saab **pesta pesu ja käia duši all**, eelnevalt kokku leppida: Inna, tel 504 2292.
• **Tervisemajas** on võimalus **saunas** käia. Sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida: Anne-Ly Torsensson, tel 5606 0711.

TEATED

Kuulmiskeskuse vastuvõtt
• 2. juunil Kärkla Päevakeskuses, Põllu 1. Kaasa abivahendi kaart ja/või saatekiri perearstilt/eriarstilt. Registreerimine: tel 505 5746 või pille.alevi@hiiumaa.ee

Sotsiaaltoetuste taotlemine
• 15. juunil kell 10–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997, urme.soonvald@hiiumaa.ee
• 15. juunil kell 11–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Viskoosas. Info: Pille Näksi, tel 5855 3736, pille.naksi@hiiumaa.ee

Transporditeenus
• Kärkla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiini-asutustesse eakatele ja puudega inimestele. Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel 505 5746

Saunateenus
• **Mängude Maja saun (Nuutri tänav 21)** 3. ja 17. juunil kell 15–17 meestele ja 17–19 naistele. Pileti hind on 2,30 eurot.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

- VELLO AGAN
- JÜRI LEHTMAA
- TOOMAS LEPIK
- TOOMAS PIHLAMÄGI
- AIVAR VIIN
- AADE KUTSER
- HELJU MATT
- ASTA HEINPÖLD
- EHA LIGE
- MILVI REMMELKOOR
- EEVI SILK
- ÜLO JÕGI
- HEIGO MÄGI
- MILONE UGAM
- LIIVI PÕIAL
- HELLE SAHTEL
- MARIKA MIKK

SÜNDMUSED

R, 26. mai

- **Kl 17** Kalana jahisadama avamine.
- **Kl 18–19.30** Kassari Klassika 2023 Kassari kabelis.
- **Kl 18–20** Pühalepa Kevadkontsert Palade koolimajas Pühalepa osavalla kevadkontsert.
- **Kl 19** Perekonna kontsert Käina huvi- ja kultuurikeskuses. Esinevad Rebeka, Emma, Sarah, Emil ja Daniel.

L, 27. mai

- Hiiumaa sulgpalliturniir Hiiumaa Spordikeskuses
- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo: www.mereretked.ee
- **Kl 10.30–19** Tuulekala festival 2023 Orjaku sadamas.
- **P, 28. mai**
- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo www.mereretked.ee
- **Kl 11** Käina basseinitriatlon noortele ja täiskasvanutele. Lisainfo: hiiumaa.ee/event/kai-na-basseinitriatlon
- **Kl 12–14.30** Palade Loodus- hariduskeskus kutsub rohekokkama Soera Talumuuseumi.
- **Kl 17–18.30** Eesti muusika pidupäevad Hiiumaal. Rudolf Tobias 150: Muusikateadlase Tiia Järgi ettekanne "Rudolf Tobias – helilooja üle aegade" Kärkla kirikus. Tasuta.
- **Kl 18–19.30** Rudolf Tobias 150: Muusikaline vesper Kärkla kirikus. Elke Voelker (orel, Saksa-maa), Raiko Raalik (bariton). Rudolf Tobias (1873–1918). Kaks kooraalielemlängu. "Es ist gewisserlich an der Zeit", "Nun ruhen alle Wälder", "Largo" ("Eks teie tea"). Prelüüdi ja fuuga c-moll. Tasuta.

E, 29. mai

- Rudolf Tobias 150 (www.hiiu-maakultuuriselts.ee)
- **Kl 14** mälestushetk Rudolf Tobiasse sünnikodus Käinas
- **Kl 16** juubelpostmargi ja Elke Voelkeri raamatu "Rudolf Tobias" eestikeelse väljaande esitlus Hiiumaa Muuseumis
- **Kl 18–20** Rudolf Tobias 150: Rudolf Tobias 150. sünniaastapäeva kontsert Kärkla kirikus.

K, 31. mai

- **Kl 18.30–20** Disc-golfi nädalamäng Käina disc-golfirajal

JUUNI 2023

N, 1. juuni

- Lauka Põhikooli avatud uste päev
- **Kl 19–12** avatud uste päevlasteaias Vigri, erinevad töötod ja

piikniklasteaias.

- **Kl 16.30** Maria Elise Remme näituse "Oodateseilset" avamine Kärkla Kultuurikeskuses
- **Kl 17** Anne Rudanovski (Maar) isikunäituse "Origami kosmoloogia" avamine Nelja Nurga Galeriis.
- **Kl 17–19** Hiiumaa orienteerumiseljapäevak, start Kärklas Hiiumaa Spordikeskuse juurest. Päevakute start avatud kl 17–19. Lisainfo: www.hok.ee
- **Kl 18–20** lastekaitsepäeva tähistamine Orjaku sadamas: laste purjetamise nädistreening, treener Margus Saar. Lastele Premiumiajäätised infomaja meenete-poes 50% soodustusega.
- **2.–3. juunil** Suuremõisa lossipäevad Suuremõisa lossis.
- **Kl 16.30** Suuremõisa lossis sõlmede töötuba, kl 17.30 Mõisakate kontsert, kl 18.30 lossiga seotud esemete näituse "Tagasi koju" avamine, lühiloeng restaureerimisest, kl 19–22 kohalood Joonas Hellerma ning koolilood Tiina Maibergi kaasalõõmisel, kl 22.30–0.00 öised lossituurid. Lisainfo: FB Suuremõisa lossipäevad

2. juuni

- **Kl 18–20** Rudolf Tobias 150: Kammerkonsert Kärklakirikus. Angelika Mikk ja Aule Urb esitavad Tobiasi kaks vaimulikku duetti. Mihkel Poll mängib Rudolf Tobiasi klaveriteoseid, Erkki-Sven Tüüri klaverisonaadi ning esiettekandena kaks osa R. Tobiasi tütre Silvia Tobiasi klaveripalade tsüklist. Samuti astub üles kõrgetasemeline keelpillikvartett M4GNET, kes esitab Tobiasi keelpillimuusikat ning toob esiettekandele Hiiumaa helilooja Siim Liigi "Monoliitse kujutluse" uue versiooni. Pilet 16,20–21,20 €

L, 3. juuni

- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo www.mereretked.ee
- **Kl 10** Suuremõisa lossipäevad
- **Kl 11–12.30** Jalgpallivõistlus FC Hiiumaa U13–Läänemaa JK U13 Hiiumaa Spordikeskuses
- **Kl 14** kahepäevane "Isa ja laps" surfilaager Ranna Surfikülas Suureranna külas.
- **Kl 18** Politsei segakoori CHORUS MENTICUM kevadkontsert "Aitäh, muusika!" Kõpurahvamajas.
- **Kl 18–20** Rudolf Tobias 150: Kammerkoori Collegium Musicale kontsert Kärkla kirikus. Dirigent Endrik Üksvärav. Üles

astub Rudolf Tobiasi nimelise klaveriõpilastekonkursilauraat. **Kl 19–20** Suuremõisa lossipäevad: Margus Tabori monoetendus "Marguse elu Suuremõisas".

P, 4. juuni

- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo www.mereretked.ee
- **Kl 17** Rudolf Tobias 150: Kontsert The Path and the Traces Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses. Kontserdil astuvad üles Rudolf Tobiasi nimelise Kärkla muusikakooli ning Käina Huvi- ja Kultuurikeskuse õpilased, Hiiumaa ühendkoorina Kärkla kiriku kammerkoor ja Kärkla kammerorkester.

K, 7. juuni

- **Kl 18–20** Disc-golfi nädalamäng Käinas, kolmapäeviti. Mängitakse 1 võistlusing ja võisteldakse ühes divisjonis. Autasustatakse ühteparimat, lisaks loosiauhind. Osalustasu 4 €
- **N, 8. juuni**
- **Kl 16–21** Purjetamise lühiradade seeriavõistlus Dago Karikasari Kärkla sadamas
- **Kl 17–19** Hiiumaa orienteerumiseljapäevak Puski-Kõpu. Päevakute start avatud 17–19. Lisainfo: hok.ee
- **Kl 18** Käina huvikooli lõpuaktus

R, 9. juuni

- **Kl 11–23** Hiiumaa Kirjandusfestival Kärkla Vabrikuväljakul ja Pikas Majas.
- **Kl 17** Hiiumaa Kirjandusfestival: Viive Noor–piltidega imetabamas, lasteraamatute illustatsioonide näituse avamine Kärkla Kultuurikeskuses
- **Kl 17.30** Hiiumaa Kirjandusfestival: filmiõhtu Kärkla kino-saalis "Ivie nagu Ivie" / "Ivie wie Ivie" (Saksamaa, <https://poff.ee/film/ivie-nagu-ivie/>)
- **Kl 18–19.30** Kontserttuur. LEIK ja ANDRE MAAKER Kassari rahvamajas.
- **Kl 18–20** Rudolf Tobias 150: Kontsert Kärkla kirikus, üles astub perekond Ernesaks: Aet Rattassepp (viul) ja Mart Ernesaks (klaver) ning nende neli instrumentalist tütar.
- **Kl 19–20** Hiiumaa Kirjandusfestival: Indrek Hargla ja Kristjan Arunurme vestlus "Melchiori tundmata teod"
- Kl 20–21 Hiiumaa Kirjandusfestival: Ööülikooli salvestus Pikas Majas. "Hiiumaa kui tõlkija-

te paradisi" – Piret Saluri ja Tiit Relve vestlus

- **Kl 21–22** Hiiumaa Kirjandusfestival: Ööülikooli salvestus Pikas Majas. "Hiiumaa looduse pärlid" – Tiit Leito ja Jaan Tootseni vestlus

10. juuni

- XIII Käsitöö palkmajaehitajate kutsevoistlus Suuremõisa lossi tagapargis.
- **Kl 10–16** Hiiumaa Lastefestival Kärklas Vabrikuväljakul
- **Kl 10.15–11** Lolala laulu- etendus "Kus on kass?" kõige pisematele Pikas Majas. Pilet 4 €
- **Kl 14–15** Hiiumaa Lastefestival: show-programm "Tsirkus kohvis" Vabrikuväljakul.
- **Kl 18** Hiiumaa Lastefestival: Disko (Kert Allas) Kärkla Kultuurikeskuses
- **Kl 18** Rudolf Tobias 150: Kontsert Kärkla kirikus. Tammar Nugis (bariton), Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, dirigent Olari Elts. Kontserdil kõlab Rudolf Tobiasi sümfoonia muusika ja kaks vokaal-soolistiga teost. Samuti kõlab Lepo Sumera sümfoonia nr 1 – erakordne teos eesti muusikas. Pilet 26,20–36,20 €
- **Kl 20–21** Kõputuletornikontserdid tuletorni jalamil: Mari Jürjens.

P, 11. juuni

- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk väljumisega Kärkla sadamast. Lisainfo: www.mereretked.ee. Hind 20–30 €
- **N, 15.–18. juunil** festival Sõru Jazz 2023. Kava ja piletiinfo: www.sorujazz.ee
- **N, 15. juuni**
- **Kl 16–17** Giidituurid Aino ja Oskar Kallase majamuuseumis. Pilet 6 €
- **Kl 17–19** Hiiumaa orienteerumiseljapäevak Tarestes. Päevakute start avatud kl 17–19, Tiigi tn lõpus. Lisainfo: www.hok.ee
- **Kl 18–19.30** Kassari Klassika 2023: klassikalise muusika kontsert koos eelneva autori ja teoste tutvustusega Kassari kabelis. www.facebook.com/Kassari-Rahvamaja

R, 16. juuni

- **Kl 16** algab surfi, jooga ja vabastava hingamise laager Hiiumaal Suureranna külas. Osalustasu 320 €. Lisainfo: Surf-master.ee
- **Kl 18–20** Rudolf Tobias 150: Kammerkonsert Kärklakirikus.
- **L, 17. juuni**
- Olerex Talendid Rajale 2023

Käina kardirajal.

- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk väljumisega Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo: www.mereretked.ee
- **Kl 18–20** Rudolf Tobias 150: Kontsert Kärkla kirikus. Eesti Rahvusmeeskoor esitab oma peadirigendi Mikk Üleoja juhatusel ja organist Piret Aidulo kaastegevusel huvitava kava eesti koorimuusikast. Põhirõhk on Rudolf Tobiasi kooriteostel. Pilet 16,20–21,20 €
- **P, 18. juuni**
- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk väljumisega Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo: www.mereretked.ee
- **E, 19. juunil kl 12–N, 22. juunil kl 13** Lastesurfi- ja looduslaager Suureranna külas.
- **T, 20. juuni**
- **Kl 12–16** Hiiumaa kardipäev Käina kardirajal.
- **Kl 13–18** Verekeskuse suvetuur Kärkla Kultuurikeskuses. Tule doonoripäevale ja võta kaasa isikut tõendav dokument.
- **21.–24. juunil** III Neeme ja Aavo Otsa Trompeti Suveakadeemia Suuremõisa lossis. Osalevad noored vaskpuhkpillimängijad üle Eesti. NB! Liituma on oodatud Hiiumaa noored, keljuba vaskpuhkpilliga kogemus. Info osalemise kohta: neemeots@hotmail.com.
- **K, 21. juuni**
- **Kl 10–15** Verekeskuse suvetuur Verekeskuse suvetuur Kärkla Kultuurikeskuses. Tule doonoripäevale ja võta kaasa isikut tõendav dokument.
- **Kl 18.30–20** Disc-golfi nädalamäng Käina disc-golfirajal.
- **Kl 19–20** "Barokk kohtub jazz'iga" – Siim Amla (saksofon), Neeme Ots (trompet), Jaan Ots (klaver). Suuremõisa lossis.
- **N, 22. juuni**
- Kõrgessaare jaanijooks
- **Kl 12–16** Väike Jaanipäeva Maitsete Laat Orjaku sadamas. Korraldaja Hiidlaste Koostöökoogu Lütta projekti raames.
- **Kl 16–21** Purjetamise lühiradade seeriavõistlus Dago Karikasari Kärkla sadamas
- **Kl 19** Käina jaanituli Padarmäel, algus kell 19 ja tule süütamine kell 21.
- **R, 23. juuni**
- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk väljumisega Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo: www.mereretked.ee
- **Kl 10–15** Luguse Jaaniturniir

Võrkpallis segavõistkondadele (4 meest + 2 naist) Luguse muruväljakutel. Võistkondade registreerimine kuni 21.06 kerstigolub@gmail.com

- **Kl 18** jaanituli Sõru sadamas. Ürituse algus kl 18, lõkke süütamine kl 21. Esineb Revels.
- **Kl 19–23.30** Pühalepa jaanituli Hellamaa rannas
- **24.–25. juunil** suitsusauna-päevad Mihkli talumuuseumis. Lisainfo: muuseum.hiiumaa.ee
- **L, 24. juuni**
- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk väljumisega Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo: www.mereretked.ee
- **Kl 16–17** Neeme ja Aavo Otsa trompeti suveakadeemia lõpu-kontsert Pühalepa kirikus.
- **Kl 16.30** Hiiumaa meistri-võistlused orienteerumise lühirajal Suurespis. Start kell 16.30. Tähistus Kõpu teelt. Lisainfo www.hok.ee
- **Kl 19** Kärkla jaanitõhtu Rannapaargu juures. Tule kogu perega õhtut nautima! Alustame kell 19 ja tule süütame kell 21. Muusika on ansambli SIRLI, disko DJ MAIER. Võta kaasa kerge tantsujalg või piknikutekk, et pidu nautida.
- **Kl 20** Ultima Thule + sõbrad ja Singer Vinger Viskoosa kultuurirühm.
- **P, 25. juuni**
- **Kl 10–12** Hülgevaatlusretk väljumisega Kärkla sadamast. Hind 20–30 €. Lisainfo: www.mereretked.ee
- **Kl 10.30** Hiiumaa meistri-võistlused orienteerumisesprindis Kärklas. Start kell 10.30. Lisainfo: www.hok.ee
- **E, 26. juuni**
- **Kl 20–20.30** Tuleatri kamermertuur Hiiumaal. Tuleetendus TULE-MERE-JUTT 26.06 Sepa talu, Kõpu küla; 27.06 Luguse küla; 29.06 Viscosa kultuurirühmas, Viskoosa; 30.06 Pühalepa Vaba Aja Keskus, Suuremõisa; 1.07 Luidja tsirkusetalu; 2.07 Mägede talu, Isabella küla.
- **T, 27. juuni**
- **Kl 20–20.30** Tuleatri kamermertuur Hiiumaal. TULE-MERE-JUTT Luguse külas.
- **K, 28. juuni**
- **Kl 18.30–20** Disc-golfi nädalamäng Käinas

Info sündmuste kohta: hiiumaa.ee

Hiiumaa kinokava: www.hiiumaakino.ee

NÄITUSED

NELJA NURGA GALERI

- Neljapäeval, **1. juunil** kell 17 avame Anne Rudanovski (Maar) isikunäituse "Origami kosmoloogia". Näitus jääb avatuks 24. juunini.
- **29. juunil** kell 17 avame Nelja Nurga Galeriis Hiiumaa ja Hiiumaaga seotud loojatesuvenäituse. Näitus jääb avatuks juuli lõpuni.
- Galeriimüügias Hiiumaa loojate looming, avatud R-L 11–15 ja kokkuleppel, kontakt +372 503 2246. Lisainfo FBs: <https://www.facebook.com/neljanurga>.

REIGI PASTORAAT

- Näitus "Genius Loci IV. Elu. 1628. 1928. 2023."
- 17. sajand Hiiumaal. Katk. Näjahäda. Hüti klaasikoda. Reigi õpetaja. Naine. Elu.
- 20. sajand. Aino Kallas ja Reigi õpetaja lugu. 21. sajandi klaasikunst enam kui 30 autoriga Eestist ja mujalt. Näituse avamine **1. juulil** kell 1
- Näitus jääb avatuks 20. augustini, T-P kell 12–17.

KÄRDLA KULTUURIKESKUS

Avatud juunis kl 10–16

Näitusruumis

- Kuni 31. maini 10–18 Ülele Marks "Viiv".
- 1.–27. juunini Maria Elise Remme näitus "Oodateseilset". Avamine 1.06. kell 16.30
- 29. juunist Toomas Arunurme isikunäitus "Kunst kui metafüüsiline kogemus". Avamine 29.06 kell 16.30

SAMMASSAALIS

- Kuni 31. maini Kultuurikeskuse laste kunstiringi jaloomeringi ühisnäitus "Hakkab looma 2"
- 10. juuni – 30. august "Piltidega imetabamas". Lasteraamatute illustatsioonide näitus. Avamine 9. juunil kell 17.

TUULETORN

- Galerialal Ann Hadje maalinäitus "Kaks päikest". Akvarellid, akrüül- ja õlimaalid aastatest 2001–2023. Lisainfo: www.tuule-torn.ee

SUUREMÕISA LOSS

- 2. juunil kl 18.30 Suuremõisa lossiga seotud esemete näituse "Tagasi koju" avamine Helgi Põl-

loga ning Janika Roosa lühiloeng "Renoveerimine, restaureerimine või konserveerimine?"

- 2. juuni – 3. juuni Suuremõisa lossipäevad. Lisainfo: www.suuremõisa-loss.ee

HIIUMAA MUUSEUMID PIKK MAJA KÄRDLAS

avatud E–P 10–18

- Muusika-aasta raames avatud näitused "Pillid piltidel" ja "Muusikast hiidlaste elus".
- Tartu Loodusmaja näitus "Ma pole küllaline, ma elan siin" ja "Hoiame oma paradisi"
- Lastele avatud mängutuba ja Lotte loodusmäng. Avatud meene- ja raamatupood.

KASSARI MUUSEUMIMAJA

avatud E–P 10–18

- Püsinäitus "Elu saarel. Tuli. Vesi. Õhk. Maa"
- Varahoidlaks muudetud näitusruumis "Kappide avahoidla" saab tutvuda Hiiumaa Muuseumis olevate esemetega.
- Lastele avatud mängutuba. Avatud meene- ja raamatupood, kohv ja jäätis.

MIHKLI TALUMUUSEUM

avatud E–P 10–18 (alates 01.06–20.08)

RUDOLF TOBIASE MAJA-MUUSEUM KÄINAS

avatud K–P 10–17 (alates 01.06–20.08)

ÕRITUSED MUUSEUMIMAJADES:

- 15. juunil kl 16 giidituur Aino ja Oskar Kallase majamuuseumis. Pilet 6 €
- 24.–25. juunil suitsusauna-päevad Mihkli talumuuseumis. Võimalus saada osa ehedast suitsusaunast omale sobival ajal. Lisainfo: muuseum.hiiumaa.ee
- 5. juulil kl 15 suitsusauna-päevad ja triibuseelikute keerutamine Mihkli talumuuseumis.
- 6. juulil kl 16 giidituur Aino ja Oskar Kallase majamuuseumis. Pilet 6 €
- 7. juulil kl 14 giidituur Kärklas. Pilet 6 €

Lisainfo: muuseum.hiiu-maa.ee

HIUMAA TEATAJA

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne

Toimetaja: Kärolyn Kivistik, tel 5346 4683

Kujundus ja küljendus: MK Meedia OÜ

Trükkikoda: Printall

Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.

Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 15. kuupäevaks info@hiiumaa.ee.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.

facebook.com/neljanurga.